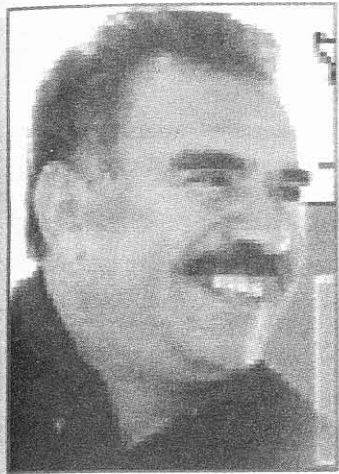

Öcalan, parastina xwe li ser bingeha aşî û demokrasiyê amade kir

An çareserî an jî têkçûn

■ Öcalan, ji sala 93'yan û vir de dengê xwe yê aşî û demokrasiyê bilind dike. Wî ji bo hewla xwe ya aşî û çareseriyê demokratîk, piştgirî ji serokdewletên cihanê xwestibû. Konseya Serokatîyê ya PKK'ê piştgiriya xwe bi awayekî stratejîk diyar kir. Konseya Serokatîyê da zanîn ku wê serokê wan di dadgehê de li ser navê kurdan, bo rawestandina şer û pêkanîna aşîyê bixebite. (Nûçe:R.3)

Kongreya Neteweyî ya Kurdistanê hate avakirin:

Xewna hezar salan pêk hat

✓ Tirs û komplekseke dîrokî û dijwar bû. Bûbû mijara çîrok, stran û zêmaren kurdan.

Kurdan bi xwe digot: "Em jî nijada kew in." Kurd li cihanê navno bûbûn. Yekîfî her di rojêva kurdan de bû lê tiştê ku herî kêr bû jî dîsa yekîfî bû.

Vê kompleksa dîrokî, roja 24'ê gulanê, li bajarê Amsterdamê skestekeke xedar xwar.

Kurdan piştî xebata çar salan Kongreya Neteweyî ya Kurdistanê ava kir û ji her çar parçeyên Kurdistanê partî, sazî û kesayetiyên serbixwe li hev civiyan. Her çend kongre bêtî Serokê Kurdan li dar ketibe jî, encam li gorî hêvî û daxwazên wî li dar ket.

(Nûçe-Şîrove:R.8-9)

Peyama Endamê KN'ya PKK'ê Mustafa Karasu:

KONGREYA NETEWÊYÎ DAWÎ LI KOMPLEKSEKÊ ANÎ

Ev Kongre dê tîkiliyên bi gelên li Rojhilata Navîn dijin re ku emê her dem bi wan re çiran bin, bi pêş bixe. Her wiha dê ji bo helwesta 35 rêxistinên ereb ku di dema dîlketina Serok Apo de nîşan da, bibe piştgiriyeke berbiçav. Dê kongreya me ya neteweyî hemû nirxên dergûşa gel û olan Mezopotamyayê hembêz bike û cihê xwe di dîrokê de bigire.

(Rûpel:2)

Li Tîmora Rojhilat

PEYMAN HATE GIRÊDAN LÊ ÊRÎŞ NAQEDIN

Endoznezya û Portekîzê li ser Erewşa Tîmora Rojhilat roja 5'ê gulanê di bin çavdêriya NY'ê de peymanek girêda. Li gorî vê peymanê, dê di 8'ê gelawêjê de referandûmek pêk were. Bi baweriya xwediyê xelata Nobelê Jose Ramos Horta, dê gelê Tîmora Rojhilat bi rêjeyeke ji sedî 90 serxwebûnê pesend bike.

(Nûçe:R.11)

Dayika Hafîz Akdemir:

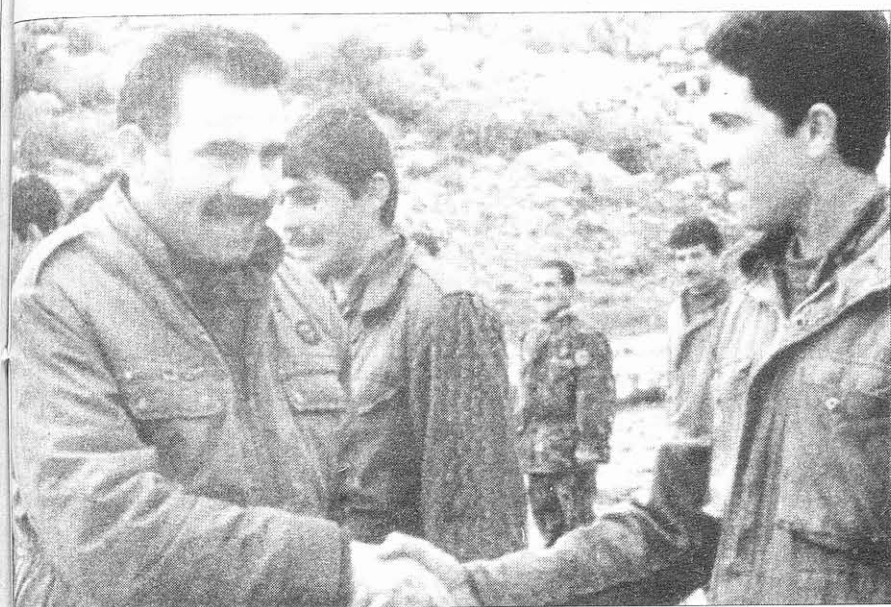
"EZ Û FOTOGRAFÊN WAN IN"

Taybetiyeke çapemeniya kurdî jî, li darê dinyayê ya ku herî zêde endamên wê hatine kuştin e. Hafîz Akdemir, roja 8'ê pûşpera sala 1992'yan, li Amedê hate kuştin. Ew, duyemîn şehîdê çapemeniya kurdî ye. Diya wî Şefkat Akdemir, ev 8 sal in li Amedê bi tena serê xwe dijî. Ji bilî Hafîz Akdemir, kurekî wê jî ev 20 sal in wînda ye. Ew niha tik û tenê ye, ligel fotografê wan...

(Şehîd:R.6)

Öcalan, parastina xwe li ser bingeha aşti û demokrasiyê amade kir

An çareserî an jî têkçûn

Konseya Serokatiya PKK'ê ragihand ku wan jî polîtîkaya xwe li gorî daxwazên serokê wan ên derbarê aşti û çareseriyêke demokratîk de gur kirine û ew dê li gorî encama dadgehê tevbigerin. Ger Tirkiye bi awayekî şerxwaz tevbigere, wê encamên ku kes nexwaze rû bidin.

Her ku roja dadgeha Serokê Giştî yê PKK'ê Abdullah Öcalan nêzik dibe, nixandinên li ser parêznameya Öcalan zêdetir dibin. Li gorî agahiyan ku me ji parêzerên Öcalan girtin, Öcalan parêznameya xwe li gorî esasên çareseriyêke aştiyane û demokratîk amade kiriye. Bi baweriya parêzerên Öcalan, wê roja dadgehê Öcalan, wê parêznameyêke ku ji 120 rûpelan pêk tê, pêşkeşî dadgehê bike. Digel vê yekê, Konseya Serokatiya PKK'ê ragihand ku, wan jî polîtîkaya xwe li gorî daxwazên serokê wan ên derbarê aşti û çareseriyêke demokratîk de gur kirine û ew dê li gorî encama dadgehê tevbigerin. Di daxuyaniyê de bi taybetî tê ragihandin ku dadgeha Öcalan ji bo sed-sala nû fersendeke mezin e. Li gorî daxuyaniya Konseyê dema dewleta tirk di pêvajoya darizandinê de, bi awayekî tolhildêr û rikdar tevbigere, wê encamên neyînî, yên ku mirov nikaribe ragire, rû bidin. Konseyê diyar kir ku divê ji bo aştiyê şansek bê dayin. Daxuyani wisa didome: "Şerê ku ev 15 sal in didome, gelek ziyandandî herdu aliyên şer. Ji bo vê jî divê şer bê rawestandî û rê li ber çareseriyêke demokratîk, ku li ser bingeha azadî û wekhevîyê pêk tê, bê vekirin."

bin. Dîsa Öcalan di sala 1994'an bo BBC'yê wiha gotibû: "Riyên yekîtiya siyasî hene. Eger hevîtinên siyasî dest pê bikin, emê dîtî û ramanê xwe yên derbarê ji nûve sazkirina Qanûna Bingehe de bibêjin. Her wiha ewletiya wan qanûnan wê çawa pêk bê? Formûla wê jî bi me re heye. Tê gotin ku PKK'ê dixwaze ji Tirkiyeyê veqete. Ez beravajî wê yekê difikirim. Di her rewş û mercan de, ew bi polîtîkaya cudakariyê bi ser me de tên. Em di vê rewşê de naxwazin veqetin. Dibe ku hûn ecêbmayî bimînin. Tevera dewleta tirk di rastiya xwe de cudaxwazî ye. Di mercên herî kêm û teng de em yekîtiyêke demokratîk dixwazin."

Dema ku peyama û daxuyaniyên Öcalan bi awayekî hûrbînî bêne kolandin, tê dîtî ku Öcalan ji şeş sala vir de doza aşti û demokrasiyê dike. Wekî tê zanîn, Öcalan cara dawî jî, bo parêzerên xwe gotibû, kesên ku şerê wan mezin e, wê aştiya wan jî mezin be.

PKK ji bo aştiyê çi difikire?

Li aliyê din fermanarên PKK'ê jî ji zû de ye doza çareseriyêke aştiyane û demokratîk dikin. Hîn di sala 1994'an de ji fermanarên ARGK'ê Cemil Bayik, Murat Karayılan û Osman Öcalan, di hevpeyviyêke ku rojnameya Özgür Ülkeyê bi wan re kiriye de, diyar dikin ku bi her awayî ew perspektîf û pêşniyazên serokê xwe di cih de dibînin û ew jî bi aşti û demokrasiyê, bo naskirina nasnameya kurdan, digel şerê çekdarî, di şerê dîplomatifîk de jî bi Öcalan re ne.

Digel van rûdanan, di heman demê de bi pêşniyara Öcalan, ji bo ku xebatên aştiyê xurtir bibin, Parlamentoya Kurdistan ya li Dervêyî Welêt PKDW hate avakirin. Wekî din di navbera rêxistinên kurdan de peyman hatin girêdan. Dûre Öcalan di salên 1996, 1997 û 1998'an de ji bo aşti û çareseriyê Kêşeya Kurd bo gelek serok-

dewletên cihanê name bi rê kirin. Di namayên xwe de Öcalan bi taybetî ji dewletên cihanê xwest ku ew jî piştgiya hewla wî ya bo aşti û demokrasiyê bikin.

Wekî diyar e, cara dawî Öcalan berî ku bê girtin, li Romayê pakêtek der barê çareseriyê demokratîk a Kêşeya Kurd de pêşkeşî raya giştî ya cihanê kir. Li aliyê din piştî ku ew hate girtin, gelê kurd û rêxistinên kurd piştgiya hewla Öcalan ya bo aştiyê kir.

Rola Ewrûpayê

Bi baweriya Öcalan di warê Kêşeya Kurd de Ewrûpa bêkesayeti ye û bêcesaret e. Lewre Ewrûpa ji bo çareseriyê Kêşeya Kurd nikare roleke girîng hilgire.

Dema mirov li helwesta Ewrûpayê ya li hemberî kurdan dinihêre, li gorî standartên xwe tevnagere. Çi ji aliyê qanûnî çî jî ji aliyê siyasî ve. Di pêvajoya siyasîbûna tevera kurd de, Ewrûpayê xwest ne ji dêrê ne jî ji mizgeftê bibe. Yanî li aliyekî nexwest ku kurdan li derveyî polîtîkaya xwe bihêlê, li aliyê din jî nexwest ku berê Emerîkayê bide xwe.

Emerîka û Çareserî

Emerîka di çareseriyê Kêşeya Kurd de xwedan rol û erkeke girîng e. Li gorî tespîtên siyasetsnasan ji bo ku Emerîka bikaribe jendermetiya cihanê bike, divê li Rojhilata Navîn û Balkanan û herêma ereban hêza xwe xurtir bike. Ji bo vê yekê li aliyekî Başûrê Kurdistanê dixê bin kontrola xwe, li aliyê din jî Tirkiyeyê dixê bin kontrola Îsraîlê, da ku bikaribe li Kurdistanê polîtîkaya xwe bi cih bike û nêzikî ereban bibe. Ji bo vê jî Amerîka dixwaze, di radeya herî kêm de, Tirkiye hebûna kurdan bi awayekî qanûnî bipejirîne û mafên demokratîk bide kurdan. Lê li aliyê din şerazayên siyasî radigihînin, ger PKK di nava çareseriyê de cih negire, wê şer diwartir bibe.

NAVENDA NÜÇEYAN

Kurtenûçe

GERÎLAYAN ÊRÎŞ BIR SER TÜPRAŞÊ

25'ê meha gulanê gerîlayên ARGK'ê, êvarî saet li dora 9'an êrîş bir ser TÜPRAŞ'a Êlihê; di êrîşê de kes nemir. Li gorî agahiyan, di êrîşa bi moşek de avahiya herêma TÜPRAŞ'ê ziyandîtiye. Piştî êrîşa gerîlayan, polis û leşker taxa Îpragazê ku TÜPRAŞ jî li wê derê ye, xistine bin çeperê. Di encama lêgerînan de li dora 10 kesî hatine binçavkirin. Tevlî vê rûdanê dîsa li gorî agahiyan bi dest me ketine, li Çiyayê Bagokê jî di navbera gerîla û leşkeran de pevçûnekê rû da; di şer de leşkerek mir, çar leşker jî bi xedarî birîndar bûn. Li aliyê din, Operasyona li navçeyên Amedê Lîce, Qulp Hanî û Dîcleyê roja 23'ê gulanê hatibû rawestandî, lê li ser îxbarekê, artêşê ji nû ve dest bi operasyonê kir. Li gorî agahiyan îtîrafkar jî tevlî operasyonê dibin.

"BO KÊŞEYA KURD PEJINKAR BIN"

Serokê Komeleya Mafên Mirovan Akın Birdal 26'ê gulanê li TIHV' beşdarî civînekê bû. Birdal di civînê de diyar kir ku yên ku ji bo Çalîşlar û Erdost piştgiya xwe radigihînin, divê di çareseriyê Kêşeya Kurd de jî pejinkar bin. Birdal da zanîn ku divê tu kes xwe nexapîne. Li gorî Wî, mesele ne Birdal, Çalîşlar ango meseleya Erdost e, ya herî girîng tiştên ku bo çareseriyê tên gotin û nivîsin in. Serokê weqfê Yavuz Önen jî di civînê de axaftinek kir û da xuyakirin ku kesên ku dixwestin Serokê Komeleyê ji holê rakin, îro dixwazin wî bixin girtîgehê.

HADEP'Î NEHATIN BERDAN

Dema ku Serokê Giştî yê PKK'ê Abdullah Öcalan li Romayê bû, HADEP'ê di avahiyên xwe de grevên birçîbûnê dabûne destpêkirin. Ji ber wê yekê doz li dijî HADEP'ê hatibû vekirin. Doz 26'ê meha gulanê li Ehqereyê jî aliyê DGM'ya yekemîn ve hate dîtî. Tevlî Murat Boztrak, 22 endamên HADEP'ê yên ku tînan darizandin di danîşînê de amade bûn. Li gel xwesteka serbestberdana parêzerên HADEP'ê, dadgehê tu kes berneda û dadgehê li hemberî wê daxwazê xwe li koryê danî. Digel vê yekê di danîşînê de ligel ku tu kes nehate serbesberdan, dadgehê jî bo endamê kevin ê HADEP'ê Mehmet Satan biryara girtinê hilgirit.

Dewleta tirk şer bi tilyakê fînanse dike

Dewleta tirk piraniya butçeya xwe li şerê kirêt xerc dike. Li gorî raporên Înstîtuya Lêkolînên Aştiya Navneteweyî ku navenda wê li Stokholmê ye, Tirkiyeyê di navbera salên 1984-1995'an de 61 milyar dolar bi çekan da. Lewre jî Tirkiye di nava xêrdarên çekan de, di sala 1994'an de di rêza yekemîn de ye, di sala 1995'an de dikeve rêza duyemîn û di sala 1996'an de di rêza 7'an de navê wê derdikeve pêşberî mirov.

Serbalyozê Tirk Uluç Özülken ku di Wezaretê Karê Derve ya Tirkiyeyê de jî tîkiliyên duhêlî berpirs e û cîgirê şewirkar e, li ser vê mijarê van agahiyan dide: Peryên ku Tirkiyeyê di 14 salan de li tîkoşîna bi PKK'ê re xerc kiriye gihîştîye 86 milyar dolarî, ev jî nêzî hemû deynê derve yê Tirkiyeyê ku mîqtara wî 92 milyar dolar e." Li gorî vî hesabî, di salekê de nêzî 7 milyar dolaran li şer tê xercîkirin. Dîsa Serokê berê yê Tevgera Demokrasiya Nû, Cem Boyner gotibû jî sala 1994'an vir de herî kêr salê 7 milyar dolar li şer tê xercîkirin. Li gorî gelek çavkaniyan jî ev pere zêdetirî 8 milyar dolarî ye. Li ser pîrseke mebusê RP'ê Azmi Ateş, Wezîrê Berevaniyê yê hikûmeta Refahyolê Turhan Tayan, dabû zanîn ku di sala 1996'an de çar ferman-darên hêzên Artêşa Tirk (kuvvet komutanî) rojê milyonek û 250 hezar dolarî li şer xerc dike. Li gorî daxuyaniya Tayan hêzên bejî rojê 400 hezar, jenderme rojê 80 hezar, hêzên hewayî jî rojê 50 hezar dolarî li şer xerc dike. Dema mirov lêçûyînên Wezaretê Karê Hundirîn û saziyên tîkildarî şer jî bixe nav vî pereyî, tê dîtin ku rojane 3 milyon û 750 hezar dolar li şer tê xercîkirin.

Dewleta tirk bi deynan û zemê dixwaze kanên taybet pêk bîne û bi wan şer fînanse bike. Lê lêçûyînên çek û şer ew qas pir in ku ew nikare faîzê deynên xwe jî bide. Bo nimûne; di neh mehên pêşîn (rêbendan û rezber) a sala 1998'an de faîza deynên derveyî û hundirîn ên dewleta tirk gihîştîye 5 katrilyon û 187 trilyon 400 milyar lîrayî. Li gorî vî hesabî dewletê di sala 1998'an de her meh 576 trilyon, her saet 800 milyar, her deqîçe 13 milyar, her saniye 222 milyar lîra, wekî faîza deynên xwe yê derveyî û hundirîn daye.

Dewleta tirk jî ber van lêçûyînên erjeng serî li rêbazên nelirê dide. Di vî warî de sertorên ku pêşî tene bîra mirov; tilyakîroşî, qumar, paqijkirina pereyên kirêt in. Li gorî agahiyan Bernameya Navneteweyî ya Bisnorkirina Karê Tilyakê ya Neteweyên Yekbûyî (UN International Drug Control Programme-UNDCP) û Ajansa Astengkirina Karê Tilyakê (Drug Enforcement Agency) yê sala 1997'an pereyên ku salekê jî tilyakê bi dest dikevin 500-600 milyar dolar in. Pîsporê Hesibandîna yê Lijneya Raçavkirinê ya Wezaretê Malîyeyê ya Tirkiyeyê Şinasi Aydemir diyar

kiriye ku jî vî pereyî para Tirkiyeyê 60 milyar dolar e. Li gorî gotina Serokwezîrê berê yê Tirkiyeyê Mesut Yılmaz, para Tirkiyeyê di qaçaxiya tilyakê de li cihanê jî sedî 38, li Yekîtiya Ewrûpayê jî sedî 60 e. Di sala 1994'an de buhayê tilyakê ku jî Tirkiyeyê çûye Ewrûpayê, 50 milyar dolar e.

Li gorî nirxandina pisporan heta sala 1984'an Tirkiye di karê tilyakê de wekî pir dihat bikaranîn, lê piştî vê salê bû navend, ji ber ku di sala 1984'an de zagona diyarkirina çavkaniya serwetê jî holê rakiriye û edî jî mirovên ku pere li bankayan radizînin, çavkaniya wî pereyî nehatiye pîrsîn. Li gorî Midûrê Şaxa Malî ya Emniyeta Stenbolê Salih Güngör mîqtara pereyê kirêt ku li bazara Tir-

kiyeyê di danûstandîna de ye, di ser 100 milyar dolarî re ye. Her wekî tê zanîn para mezin a wî pereyî jî karê tilyakê hatiye, yê mayî jî jî fidye û qumarxaneyan hatiye. Li pey gotina Güngör bi tenê jî paqijkirina vî pereyî wekî bedela vî karî 5-6 milyar dolar tê bidestxistin.

Wezaretê Karê Hundirîn a Tirkiyeyê dipejirîne ku Tirkiye bihuştî pereyê kirêt e. Serokatiya Şaxa Tîkoşîna Bi Sûcên Rêxistî û Qaçaxiyê ku girêdayî Midûriya Ewlehiyê ya Giştî ye, rêbazên paqijkirina pereyên qirêj wiha rêz dike:

1- Avakirina şirketên parawan. 2- Nivîsandina fatûrayên sexte û nepixandî. 3- Qumarxane û saziyên şertdanî. 4- Bikaranîna kartên krediyê yê jî welatên ku penaha bacê ne. 5- Bi pereyê pêşîn kirîna tiştinan. 6- Pereyên li bankayên welatên biyanî wekî temînat nîşandayîn û bi vî awayî jî jî bankayên welatê ku lê dijî standina krediyên. 7- Revandina pereyan bo derveyî welêt. 8- Kirîna ewraqên nirxdar. 9- Sûdwegirtina ji xizmetên malî ku li herêmên serbest tê derpêskirin. 10- Avakirina şirketên tûrîzmê. 11- Standina mal û milk.

Bi pey daxuyaniya Wezaretê Tûrîzmê ya Tirkiyeyê hejmarê hotelên 4-5 stêrî di sala 1990'î de 99 bûye, di sala 1995'an de ev hejmar bûye 2 hezar û 213 û di sala 1996'an de jî bûye 2 hezar

û 231. Hejmarê qumarxaneyan jî jî 1991'ê heta dawîya 1996'an jî dehan hilkişiyaye 73'yan. Hejmarê stasyonên benzîna di sala 1993'yan de 5 hezar bûye û di sala 1996'an de jî 7 hezar û 500'î derbas bûye. Di Rênişannameya (Klavuz) Qumarxaneyan de Tirkiye bi 40 heb qumarxaneyên 5 stêrî, di rêza yekemîn de tê nîşandayîn. Tirkiyeyê di vî warî de navendên qumarê yê navdar ên mîna Monte Carlo û Las Vegas jî li pey xwe hiştiye. Li gorî lêkolîneke din, berî qedexekirinê, hejmarê casinoyan gihîştibû 76'an û 56 jî jî vekirinê re amade bûn. Piraniya pereyên ku jî karê tilyakê tê, li qumarxaneyan tê paqijkirin. Qumarxane jî bo pereyên ku paqij dikin % 25-30 komîsyonê distînin. Dahatûya her casinoyê

es) Larousse, heke piştevaniya rayedarên payebilind nebe, ne gengaz e ku laboratorên hilberandina madeyên tilyakê li ser piyan bimînin. Di rastiya xwe de li Tirkiyeyê di nav karê tilyakîroşî û paqijkirina pereyên kirêt de mafya, bûrokrat, siyasetmedar û rêveberên rêxistîna saloxgeriyê (istihbarat) û ferman-darên artêşê hene. Li Tirkiyeyê ev kar veguheriyê sektorekê, heta bûye sektora herî girîng.

Derketiye holê ku li herêma Îzmîtê çeteyan xûgî daye ferman-darê Veli Küçük (niha li Giresunê ferman-dariyê dike) û wan jî bo wî karê tilyakê jî kiriye. Bi raporên dewletê û biryara dadgehan hatiye selmandin ku li herêma Ruhayê çeteyên li dûv mebusê DYP'ê û serokcer-

Ev mafya kî ye? Li gorî rêveberê Navenda Raçavkirina Jeopolîtîk a Tilyakê ya Fransayê Larousse, heke piştevaniya rayedarên payebilind nebe, ne gengaz e ku laboratorên hilberandina madeyên tilyakê li ser piyan bimînin.

ya rojane li dora 1 milyon dolarî ye. Bi tenê li Stenbolê jî rîya paqijkirina pereyên kirêt 8.5 milyar dolar kar hatiye bidestxistin û tê texmînkirin ku li Tirkiyeyê kara paqijkirina pereyên tilyakê li dora 24-25 milyar dolarî ye.

Li Tirkiyeyê borsa jî warekî pereyên kirêt e. Bi gotina Cîgirê Serokê Bankaya Navendî Osman Cavit Ertan, "Li Borsa-ya Nirxên Menkûl a Stenbolê (IMKB) mirov jî pereyên kirêt nikare gava xwe bavêje." Serokê IMKB'ê Tuncay Artun jî gotiye li her cihê Tirkiyeyê pereyên kirêt tînan paqijkirin" û bi vî gotina xwe jî gotina hempîşeyê xwe diçespîne. Di warê borsayê de tiştêkî ku balê dikişîne jî ev e ku jî sedî 27 saziyên navberkar ku hejmarê wan li dora 200'î ye, bi derdorên ku pereyên kirêt paqij dikin re xwedan tîkilî ne. Bankayên Tirk jî şirketê vî karî ne. Di salên 1995-96 û 97'an di li Hollanda û Almanyayê gelek kiriyên (işlem) bankayên tirk jî ber ku pereyên kirêt paqij kirine hatin desteserkin û doz li wan hatin vekirin. Kesên pispor diyar dikin ku mafyaya tirk cihê mafyaya îtalî girtiye û li Ewrûpayê serkêşîya karên kirêt dike.

Lê divê mirov bipirse: Ev mafya kî ye? Li gorî Rêveberê Navenda Raçavkirina Jeopolîtîk a Tilyakê ya Fransayê (Observatoire Geopolitique des Drogu-

devan Edib Sedat Bucak, bazirganiya madeyên narkotîk kiriye. Dîsa derketiye holê ku Ferman-darê Gurdana (tabûr) Komando ya Çiyayî ya Culemergê M. Emin Yurdakul çeteyekî mezin ê karê tilyakê û bertilxwarinê bi rê ve biriyê. Li herêmên Amed, Wan û Culemergê gelek tîmên taybet, efser (subay) û cerdevan jî ber ku di bin çavdêriya ferman-daran de karên nelirê kirine, hatine girtin. Li Kurdistanê karê tilyakê di destê JITEM û efsaran de ye, lê li bajarên tirkî ev kar di destê endamê MÎT'ê û polîsan de ye.

Di vî karî de navê kesên mîna Alaatin Çakıcı, Abdullah Çatlı, İbrahim Şahin, Sedat Bucak, Tansu Çiller, Veli Küçük, Mehmet Eymür, Korkut Eken, Mesut Yılmaz û gelek kesên din bi bûyera Susurlukê diyar bûye.

Çeteyên dewletê bi xwîna kurdan nepixîna û jî bo dewletê jî hatine radeyeke xeternak, lewre jî dewletê xwest wan kontrol bike, lê bi ser neket. Polîtîkaya dewletê ya li ser Kêşeya Kurd ew çete afirandin. Heta dewlet xwe nede ber karê çareserkirina Kêşeya Kurd, nikare kêşeya çeteyan jî çareser bike.

Têbînî: Ev nivîs, ji dosyaya hiqûqnasan ên li ser Doza Sedîsalê ku di Özgür Politikayê de roja 26'ê gulanê hate weşandin, hate wergerandin û bi kurtebirî li kurmançî hate wergerandin.

Çend şayes û terkîbên kurmancî

BRO OMERÎ

Agirê kayê ye: tîn tê de nîn e.
Avê lê venaxwe: qet efû nake. Ji dest xwe bernade.
Aqil mû diqelêşe: aqil dikare her karî bike
Bi baran be, erdê şil nake: ates olsa çûrmû kadar yer yakar.
Bibe baran li ser me nayê: xêra wî/wê ji me re nîn e.
Ba tê, çi ji tahtê dibe: tiştêkî ku winda bike nîn e.
Bitirî ji gayê cot re namîne: xerabî ji kesî re namîne.
Bîra bê av, kesê bê nav: kesê bê nav, wêkî bîra bê av e.
Berû ji darê ket, got: 'Devê kovikê çendî fireh e: kesê ku malbata xwe na'ecibîne.
Bi tayekî xav bi hev ve girêdayî ne: têkiliya wan sist e.
Bûye heyva eydê: em li bendê ne, nehat.
Çiroka quling e: Yılan hikayesine döndü.
Çû hecê kêr, veqerîya gûzan: tiştêk neguherî.
Dinya siya darê ye: xêr û xweşî ne domdar e.
Dewê ceribandî ji mastê neceribandî çêtir e: karê ceribandî her baştir e.
Dest di ser dest re ye: el elden üstündür.
Destê tu nikarî gez bikî, maç bike:

bükemediğin eli öpeceksin.
Dûr be, bi nûr be: ji hev dûr bûn çêtir e.
Dinya li serî bû tara bêjîngê: maye heyirî, nabe zane serî li ku bide.
Dest di dil de: jê ne bawer e (yüreği ağzında)
Devê xelkê ne doxîn e: dawiya gotinê xelkê nayê (elin ağzı torba değil ki büzesin).
Dar kurmî ra jê naçe: kesê xerab yekî baş jê çênabe.
Dîwar bi guh in: dar û devî bi guh in (yerin kulağı var)
Em lawê îro: em tiştên berê ji bîr bikin (geçmişe çizgi çekelim).
Fatê were dawetê: gulê were ser tûyan
Guhê xwe deyne pişt xwe: Binêre ka bi pey de de dê çi bê gotin.
Gavek li pêş, yek li paş: ji bo tiştê ku tê pêşketineke berbiçav pêk nayê tê bikaranîn.
Giya di bin keviran de namîne: tiştêk heta hetayê veşarî namîne.
Heta aqil nas kir, temen xelas kir: heta hişê wî hat serê wî, kal bû.
Ji aş û baş: dereden tepeden
Ji kevir dişikê: naxwaze tiştêkî bike
Jê danaxwe: di bin gotina kesî de namîne.
Ji bo xatirê xatiran, mere diçe ser dîne kafiran: mirov ji bo xatiran her tiştî dike.
Ji ber dilopê çû ber şirikê: ji derdê

biçûk direvî, kete nava belayeke mezin. (yağmurdan kaçarken doluya tutuldu).
Ji neh û dehê xwe nakeve: ji ya xwe nayê xwarê
Kabê çik e: jîr û jêhatî ye.
Keroşk û sûk: hirç û govend (bo tiştê bê eleqe tê bikaranîn, têde biçûk dîtin jî heye.)
Kenê guran pê tê: ketiye rewşeke gelekî xerab.
Keran bi guh nekin: li her derê nebêjin. Nekin dengî.
Kesmûkê didêre: li ser tiştên vala dixebite.
Lingê xwe di xefkan de xwariye: gelekî bi tecrûbe ye.
Min dît, tu nebîne: rewşeke gelekî dijwar bû.
Mezel ji hev û din reş kirin: gelek ji hev û din kuştin.
Mîna ku cin ji hesin ditirse: şibandin.
Şeko, navê xwe li hevalê xwe ko: bo kesê ku sûcê xwe dixwe stûyê xelkê tê gotin.
Şeb û şekir ji hev nas nake: Ji kesê xurufî re tê gotin.
Şewra çûkan li nav garisê feqîran e: ew jî bi feqîran dikarin
Şeş û bês lê dixê: li ber malê xwe nade.
Şeva tarî ji êvar de kifş e: tiştê ku çewt here, ji serî de diyar e.
Tiliya xwe di çav re nake: Ji yê tiral re tê gotin.
Tu kes ji xêrê naçe dêrê: tu kes bi dilê

xwe karekî giran nake.
Tu mûyekî jê bikişînî, dê don di şûnê re bavêje: gelekî qelew bûye
Tu mûyê xwe bi ciwanan re diqusînî: tu mîna xortan tevdiagerî
Teriya mişkêkî di malê de bi ard nabe: ji kesên gelekî hejar re tê gotin.
Terî kir gurz: ji bo yê ku reviyaye tê gotin.
Tivingên wan bi paçan in: pevçûna wan ne ji dil e.
Tirî bû helaw: tirî gihaye (şêrîn bûye)
Wek kela miqilkê (rûnpêjê) ye: ji mirovê ku zû ya dilê xwe bêje re tê gotin.
Xwedê nokan dide yê bédiran: dema tiştêk bi dest yekî ku nikare jê sude wer-gire bikeve, ev gotin tê kirin.
Xeyidî ji tira seyidî: xeyidiye ne xema min e.
Xêra destê çepê li yê rastê nabe: xêra kesî nagihêje kesekî din.
Xura xwe bi destê xwe bişikîne: karê xwe bi destê xwe bike
Xwe kir şorba nexweşan: ji pîreka ku gelekî li xwe binêre re tê gotin.
Xwîn li erdê ye: kesê ku hîna dexla (zad) xwe nedaye hev vê gotinê dibêje.
Xelkê mêr dikuştin, bizgûriyan ûr dişuştin: xelk çi dike, tu çi dikî?
Ya dilan nayê milan: her tiştê ku dil bixwaze nayê cih.
Yê biçê masiyan, qûnziwa venagere: her tiştî bedela wî heye.
Zoq ne tişt e, lê Kevirê Hemo li pişt e: romî ne tişt e, xopana Enqerê li pişt e.

Bi xatirê we

NEJDET BULDAN

E-mail: oramarbuldan@online.de

Tê bîra min di sala 1972'yan de ji bo perwerdehiya dibistaneke bilind ez hatibûm Stenbolê. Pêwîst bû ku ez karekî jî bikim. Karekî jî bo pêwîstiyên aborî. Ez li xebatekê digeriyam ku bixwînim û bixebitim. Gelek mirovên mezin ên bûrokrat jî bi nameyan harîkariya min dikir. Yanî name dabûn min ku ez xebatekê ji xwe re peyda bikim. Li gorî nameyekê ez çûme cem xudanê şîrketê gelek mezin. Ji min re çayek xwest û nameya min a tawsiye (ji bo torpîl) xwend. Pirsra mîjn kir: "Baş e lawê min, tu dixwazî çi xebatê bikî? Çi şol, xebat ji destê te tê?" Min jê re got: "Ezbenî çi xebat hebe ez dikim." Kabira hingî li nav çavên min nêrî û kenî: "Xorto ew kesê ku bibêje ez hemû xebatan dikim, rastiya wê tu xebatan nikare bibe serî."

Mîna guhark, ew gotina kabira kete guhê min, lê dîsa min ji xwe re tu pişê negirt. Ji ber ku bi piranî jî em kurdên Ewrûpayê ji kêmasiya mirovên pispor leşker in, siyasetvan in, xwendekar in, karker in, karmend in,

nivîskar in, gundî ne, bajarî ne, ilimdar in, welatparêz in, eşîr in, modern in, lipaşmayî ne, pêşveçûyî ne û hwd. Kurtiya wê ez ji xwe re dibêjim, dema mirov her tişt be, ne tiştêk ne.

Xwendevanên hêja û birêz ez jî ne nivîskar bûm. Lê bi kurdî gotineke mezinan heye: "Cihê ku lê peza spî nebe, dibêjine bizinan Evdîrehman Çelebî." Salek û mehek e ku ez li rojnameya me Azadiya Welat dinivîsim. Dema pêşniyara nivîsînê ji min re hatî, ez pir kêfxweş bûm. Lê min dizanî ku barekî giran e. Ez ne nivîskar bûm. Bi tirkî hatibûm perwerdekirin û bi piranî min bi tirkî dixwend û car caran jî dinivîsî. Bi kurdî axaftin û nivîsîn ne wêkî hev in. Zehmetiya kurdî ji bêsazbûna me tê. Zimanê her saziyê me cuda ye. Di nava saziyan de jî her berpirsek xwediyê uslûbeke cuda ye. Ji van sedeman hevalên berpirs û xebatkarên Azadiya Welat pir qehra min kêşan. Her dem bi milpanî guhên xwe dane gazinên min. Xwendevanên ji min dipirsi, digot 'ew nivîs rengê devoka te nadin'. Min jî henek dikirin. Min digot: "Rast e, hevalên me dinivîsin, navê min li binê nivîsê didin". Henek bûn tabî. Qehir, êrîş û belayên dewleta dagirker têra xebatkarên Azadiya Welat nedikir, ez jî bûbûm bar û piştî li ser milên wan. Dîsa jî milpanî û fedakariyê gelek mezin hevalên me kêşa.

Ev nivîsa min a çil û diduyan e û dawî

ye. Ji ber sedemên tenduristî û perwerdehiyê ez xatirê xwe ji we dixwazim. Di salekê de dewlet serê Azadiya Welat, ez gelek kêr jî be hînê kurdî nivîsînê bûm. Hindî ji destê min hatî, min ramanên xwe li ser hinek bûyeran û rewşan êşkerê kir. Min dixwest ez bi devoka xwe binivîsim. Lê berpirsên rojnameyê jî heq bûn. Dawiyê jî ezîyeteke mezin ji bo wan çêdibû. Ez baş dizanim ku zehmetî ji bo we xwendevanên jî çêdibû.

Bi piranî mijarên min li ser welatparêziyê bûn. Kurd di astengiyên mezin re derbas dibin. Rewşa Kurdistanê rewşeke giran e. Kuştin, koçberî, xwîn û talan bûye rewşeke xwezayî. Têkoşîna gelê kurd bi destê kurdan û dijmanan tê fetisandin. Mijareke gelek dijwar e. Dîsa jî gelê kurd digel hemû kêmasiyan di nava fedakariyê mezin de ye.

Xwendevanên hêja mirov û kesayetî di nava gelan de tîn û diçin. Mezin dibin û dimirin. Hind bi wicûda xwe, hind jî bi ramanên xwe. Lê ez bawer dikim ku yê nemir û neşikê, gelê kurd e. Ez li ser van bîr û baweriyên xatirê xwe ji we û xebatkarên rojnameyê dixwazim. Dibe ku nivîsên min di Azadiya Welat de dernekevin, lê gelê min her dem di dilê min de ye. Azadiya Welat jî bi hemû rengên xwe û bi riya Înternetê di mala min de ye. Ji bo kêmasiyan lêborîn, ji bo gelê xwe serkeftin û azadiyê dixwazim. Hûn her bijîn.

Dayika Hafiz Akdemir Şefkat Akdemir:

Ez û fotografê wan in....!

Hafiz Akdemir, roj-namegereki kurd bû. 8 salan di zîndanê de ma. "Rehên wî li Xebat û Riya Şoreşê, dareki ter û taze/ Guliyên wî yên bi fêki, bi ser Yeni Ülke û Özgür Gündemê de xwar bûne" Ev şitla teze, roja 8'ê pûşperê sala 1992'yan li Taxa Mêrgehmedê li Kuçeya Ezîzoxlu ji binî ve hate qelandin. Di hênikahiya sibeheke havînê de, xwîna ciwanekî kurd dirije ser kevirên bazaltî. Lilandineke zîz li kolanên Amedê yên labîrentî olan dide...

Dayika Hafiz Akdemir Şefkat Akdemir, niha li Amedê li Taxa Mêrgehmedê di xaniyekî du qatî de bi tena serê xwe dijî. Ev serê 8 salan e ku bi tenê, ew û du wênayên şehîdan in. Dil dikim destê wê ramûsim. Dibêje: "Na. Ev wesîyeta Hefizê min e!" Piştî çayekê, me xwe li rojên berê berda.

Hûn dikarin hinekî qala ser-pêhatiya xwe û malbata xwe bikin?

● Em ji gundê Sisê bi ser Liceyê ve ne. Çar qîzên min çêbûn lê hîna jî tu kurên min tunebûn. Paşê, Xwedê du kur dane me. Baqî û Hefiz. Me ew pir bi delalî, bi şîr û şekir mezin kir. Baqî û Hefiz li nav malê rojekê li hev nexist. Der û cîranên me jî ji wan pir razî bûn. Dema ew biçûk bûn, me koçî Diyarbekirê kir. Piştî şeş mehan jî me berê xwe da Mêrsînê. Em pênc salan jî li Mêrsînê man, paşê em dîsa vegeriyan Diyarbekirê.

Baş e. We çawa tê derxist ku bi karê siyasetê ve mijûl dibin?

● Wan li malê qet qala siyasetê

Taybetiyeke çapemeniya kurdî jî, li darê dinyayê ya ku herî zêde endamên wê hatine kuştin e. Hafiz Akdemir, roja 8 pûşperê sala 1992'yan li Amedê hate kuştin. Ew, duyemîn şehîdê çapemeniya kurdî ye. Diya wî Şefkat Akdemir, ev 8 sal in li Amedê bi tena serê xwe dijî. Serpêhatiya wê çav li mirovan dike tas. Ji bilî Hafiz Akdemir, kurekî wê jî ev 20 sal in winda ye. Şefkat Akdemir, bi kesên wekî Leyla Zana re jî hevaltî kiriye û gelek kesên navdar jî nas dike. Lê ew niha tik û tenê ye, ligel wan fotografan...

nedikir. Pêşî Baqî û hevalekî wî diketin odeyê û li dora du seatan tê de diman. Me digot qey li dersa xwe dixebitin. Carina ez diçûm odeyê, ji gotinên wan xuya bû ku wan qala siyasetê dikir.

Rojekê, bavê wan qutiyek boyax kiribû, da ku em pê derî û pacan boyax bikin. Wê rojê Baqî destê sibe hate malê. Hemû laşê wî di boyaxê de mabû. Kete serê sibe, îcar beqçî (notirvan) hate mala me û got: "Îşev lawê te û hevalên wî li ser diwaran slogan

nivîsîn. Baqî demançe li min kişand." Paşê, dema çûme kuçeyê, min bi çavên serê xwe ew dîtî, heta Kibris Pasajî li ser hemû diwaran boyaxa me hebû.

Piştî vê, min çû Baqî hişyar kir û gotê: "Ewa, ewa...!" Wî jî got: "Wus be. Jixwe min ji beqçî re gotiye. Ku tiştê were serê me, ew dê bê kuştin."

Hefiz jî, carekê min mêze kir ku deh panot pê re ne. Ez li dora wî ketim û min zor dayê. Paşê got: "Ev pere ne yên min in. Me ji partiyê re berhev kirine." Wê demê hemû talebe di nava siyasetê de bûn. Baqî û Hefiz ji KUK'ê bûn.

Tesîra we an a bavê wan li ser wan zêde bû?

● Ji min ditirsiyan lê ji bavê xwe na. Ew bi ku ve biçûna, ez li pey wan bûm. Min nedihîşt ew bi cihekî ve herin. Li Mêrsînê ez carekê pê hesiyam ku çûne sînemayê. Ez çûm, min ew ji sînemayê derxistin û birin malê. Min têr li wan xist. Carekê jî Baqî mekteb li erdê hişt û reviya çû Stenbolê. Em bi pey wî ketin, me ew li Stenbolê zefî kir û anî.

Baqî du caran çû Îranê û vegeriya. Lê cara sîsiyan çû û êdî venegeriya. Ev bîst sal in Baqiyê min winda ye. Carekê jî Hefiz li dora neh mehan winda bû. Xeber ji me re hat ku, ew û neh hevalên wî li ser xetê hatine kuştin. Em çûn hidûdê Îraqê. Ji me re hate gotin ku deh heb talebe di Çemê Xabûrê de xeniqîne. Em hatin me şîna wî danî. Piştî neh mehan derket hat. Hefiz salek li pey windabûna Baqî hate girtin.

Hafiz çawa hate girtin?

● Hafiz, notekê dide hevalê xwe, da ku bigihîne Îranê. Ew not, di nava pakêta cixara hevalê wî de tê girtin. Ew jî navê Hafiz dide. 27 rojan îşkenceyên xedar lê kirin. Heşt salan di zîndanê ma. Çavên min jê re birjin! Min got qey belkî ezê wî xwedî bikim...

Cara pêşî tu li ku çûyî dîtina wî?

● Wê çaxê li Hepsa Diyarbekirê bû. Esker jî bi wan re diketin hev dîtine. Eskeran nedihîştin ku em tiştêkî ji wan re bibin. Ji min şimikek xwest, lê nehiştin ez şimikê bidimê.

Rojekê ez çûm hev dîtine ku zer bûye, eynî wekî şima. Paşê ez pê hesiyam ku ketine greva birçibûnê. Paşê li Eskişehirê 52 rojan di greva birçibûnê de ma. Me digot ew êdî nafilite.

Dema çûn hatina zîndanê we kî nas kir?

● Niha piraniya wan nayên bîra min. Mehdî Zana û jina wî. Silhedîn (Bulut)

We û Leyla Zana çawa hevdu nas kir?

● Li ber Hepsa Diyarbekirê. Leyla pir jêhatî bû. Carekê li Eskişehirê Leylayê gelekî dijmîn (çêr) ji eskeran re da. Tiştêk ji wan re nehişt. Min destê xwe da ser devê wê û gotê: "Keçê bisekine! Wê a niha îş bînin serê me." Lê ew nedisekinî.

Çêbû. Têkiliya Hafiz û rojnameyê çawa çêbû?

● Wê demê Leyla Zana li Yeni Ülkeyê dixebitî. Leylayê ew biribû rojnameyê. Paşê bi telefonê gef lê dixwarin, ew çavtirsandî dikirin. Ji min re got: "Segê bi hewte hewt dev li mirov nake" Hafiz guh nedida wan. Paşê cardin bi telefonê jê re gotibûn: "Dora te jî hat!" Li beriya wî li Batmanê Cengiz (Altun) hatibû kuştin.

Roja ku hate kuştin, xew lê herimibû. Serê sibê rabû û got: "Dayê, min kir nekîr îşev xewa min nehat."

Niha ez bi tenê me li vê mala xopan. Ez û fotografên wan. Ez hingî geryam, çavên min jî ziwa bûn. Ew hevalên ku me berê hevdu nas dikir, niha kes kesî nas nake. Ez tik û tenê mame. Ez û ev fotograf in....!

Demekê bêdeng dimîne. Paşê bi dengêkî zîz vê dinewhîrîne:

Fakulta mîrat bişewite bi şibak e.
Berf û baranê lê kiriye qet venake
Derman li birîna Hefiz'm nayê qet lê nake

Tabûta Hefiz'm ji darê zêrhel e
Min şande Liceya mîrat nav mezel e
Qurban bim, heft sal e ne kaxiz e ne xeber e

ROŞAN LEZGÎN/AMED

Mehmet Yıldız (Cuma)
17.11.1999- Nûrheq

"...Were
Were bilivîne zimanê min
yê ku hatibû hişk-kirin
Bila bilive û bibêje
deee... Bes e Nûrheq!
bes e Engîzek
Bîne der wê hêrsa xwe
ya sedan salan
Biteqe bi rûyê xayîntiyê de
Bikuje bi hêrsa xwe
xayînen jîne

û hembêz bike Sebriyê dayika min...!"
(H. Sefqan)

Em bi rêzgirî û hurmetkarî di kesayetiya te de hemû şehîdên şoreşê bi bîrînin û em sond dixwin ku em dê dilsoziya xwe ya bo şehîdan, bi geşkirina agirê şoreşê xurt bikin.

**Li ser navê
ciwanên welatparêz ên Albistanê Meyrem Yıldız**

LI NÇM ya Êzmîrê

● 29.05.1999 şemf

Roja Xwarina Kurd a Kevneşopiya 32'an

Konsera Koma Şengal, saet: 17:00

● 30.05.1999 yekşem

Konferans: Keyrana huner û mirovan, saet: 17:00

Beşdar: Erol Anar

LI YÇKM'ê

● 29.05.1999 şemf

Konsera Koma Gulên Xerzan

saet: 17:00

LI BEKSAV'ê

● 30.05.1999 Yekşem

Konsera Sadîk Gürbüz

saet: 18:00

Ji bo kesên dixwazin bikenin, filmek:

Avfiroş

Filmê Avfiroş (The Waterboy) di sala 1998'an de hate kişandin. Gava li Amerikayê kete vîzyonê, di nav çar filmên ku herî zêde hatine temaşekirin de cih girt. Sedema zêde temaşekirina film, naveroka wî ya ku temaşevanan bi kenan ziko-piştî dîke ye. Adam Sandler divê filmê de rola kesê avfiroşê bixwe dînik listiye, ji ber vê taybetiya wî ya dînikî mirovan dide kenandin.

Senaryoya 'Avfiroş' ji aliyê Tim Herlihy û Adam Sandler ve hatiye nivîsîn û ji aliyê derhêner Frank Coraci ve hatiye birêvebirin. Muzîka film Alan Pasque çêkiriye û Adam Sandler, Kathy Bates, Fairuza Balk, Jerry Reed û Herry Winkler rolên serlîstikvanîyê pêk anîne. Serlîstikvan Adam Sandler bi xwe, gotinên stranan dînivîse, komedyen û aktor e. Li Tirkîyê û bakûrê Kurdistanê temaşevanên sînemayan, Adam Sandler demek berê di filmê bi navê "Wê kî bûkê maçî bike" de jî dîtîbû.

Adam Sandler dîsa dide kenandin

Film di şanoya gogê de, bi nîqaşa du sazûmankarên tîpê (teknîk direktor) dest pê dîke. Jixwe ji bo kişandina film wan, tîpeke amerîkî yê profesyonel daye listin û ji 8 hezarî zêdetir temaşevan jî, bi promosyona çapemeniya herêmî, di film de rola amîgotiyê pêk aniye.

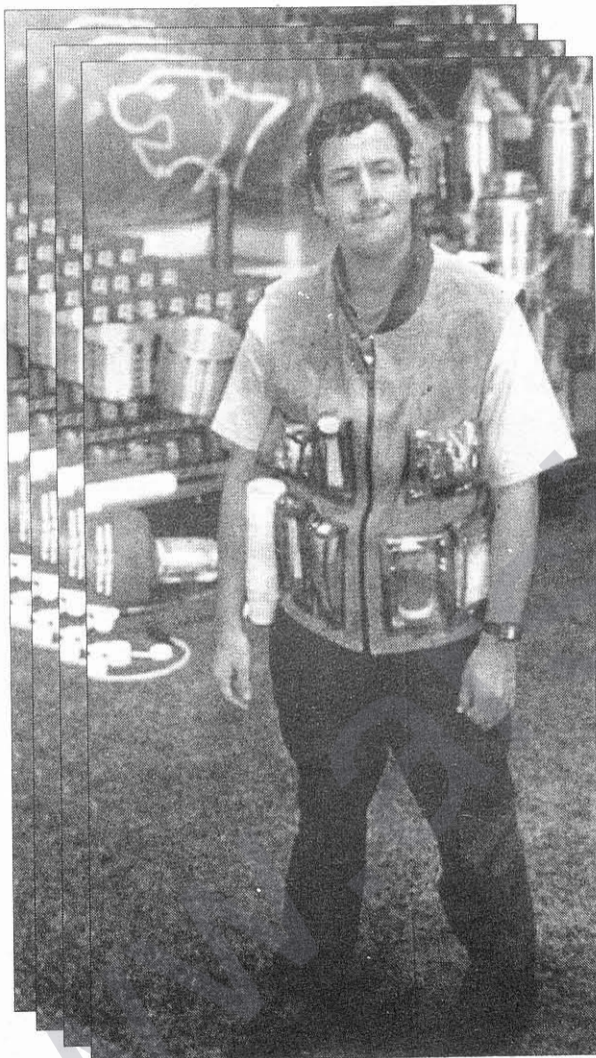
Bobby Bouche (Adam Sandler) kesekî dînik û ji civakê dûr e, lê gelekî bi rûmet e. Karê wî avfiroşî ye. Ji ber ku bavê wî diya wî ber-

daye û çûye, tîrsa windakirina kurê xwe ketiye dilê wê. Lewre jî ew nahêle kurik ji bin baskê wê bifire û bê destûra wê biçê cihekî. Ji ber vê yekê jî her tiştê ku wî (Adam Sandler) ji wê dûr bixe, jê re qedexe dîke; listina gogê, bi keçan re têkilî danîn, çûyîna dibistanê û heta heta bi serê xwe karkirin jî bê dilê wê ye. Ango diya wî dixwaze di jiyana Bobby Bouche de tenê ew hebe. Ji ber vê yekê Bobby gava ji karê avfiroşiyê tê qewirandin jî kêfa wê tê. Bobby Bouche heta 31 saliya xwe di vê rewşê de dijî. Heta ku ji aliyê koçekî ve (sazûmankarê tîpekê) firsend ji bo listina gogê tê dayîn wê çaxê jiyana Adam Sandler diguhere.

Muzîka ku li tradê bê hatiye

bikaranîn û tezahûrata temaşevanan jî bi vê muzîkê re bûye yek û temaşevanan şa dîke. Listina Adam Sandler û diya wî Kathy Bates baş e. Mirov dikare bibêje listikvanên takimê profesyonel jî ne xirab e. Film bi giştî di nav sehayê de hatiye kişandin, lewre dîmenê sehayê gogê ye. Ji xeynî dîmenên sahayê wekî din di film de dîmenên mala Sandler jî cih digire. Divê mirov rola hespê wî jî ji bir neke. Wekî dawî mirov dikare bibêje yên ku diwazin hinekî bikenin, bila biçin li vî filmî temaşê bikin.

CEMİL ANDOK/STENBOL

Nav: Avfiroş (The Waterboy)

Derhêner: Frank Coraci

Listikvan: Adam Sandler, Kathy Bates, Fairuza Balk, Jerry Reed û Herry Winkler

ÇAVDÊRÎ

Ronahiya mala me; MED-TV

SERKAN BRÛSK

Li ser rola MED-TV gelek hate xebardan. Rola wê di gelek bernamîyên televizyonê bi xwe de, hate guftûgokirin. Dîsa di rojname û kovaran de ji aliyên kesên siyasetmedar, lêkolîner, hunermend û nivîskar ve, ji gelek awiran ve, gotar li ser dewra wê, ku di jiyana gelê Kurd de girtiye û dileyize hatin nivîsandin.

Li ser aliyê wê yê qewînkirina hestên neteweyî, li hev nezîkirina hêzên siyasî, xurtkirin û birina ber bi standardîzekirinê ve ya zimên, hişyarkirina komelanên xelkê, naskirina adet û çanda gelên jêrdest û bi taybetî jî, yên cîran û li ser pîrgirêkên me yên neteweyî belavkirina agahdariyên rast ku ji çavkaniyên gelê me bi xwedî dibin.

Rola ku MED-TV dilîst, bi raya min, ji van jî hîn bêtir bû. Belê ev hemû jî di nava xwe de diheband lê sînorên fêdeya televizyonê, ji bo gelekî wekî yê me, hîn firehtir e û divê wisa be jî.

Televizyonê di van çend salên xwe de xewn û xeyala talankirî ya gelê me berhev kir, li qalib xist û pêşkêşî gelê me kir. Berhemên me yên klasîk ku hema bêje li ber windabûn û mirinê bûn, diyarî gelê me kir. Televizyon, bû pîrek di navbera his û hişê me yê dîrokî û yê îro de. Ew bi hev ve girêdan. Em bi dîrokê ve girêdan. Me destkeftiyên bav û kalên xwe bi riya vê pîrê dîtî. Me pelên dîroka çanda xwe vekirin û me hişê xwe da ber. Em di nava van pelan de li tiştên ku aîdê me bûn, geriyân.

Televizyona Med hişê me hinekî anî serê me, ji me re bû çav, guh û hesasiyeteke gelekî mezin di meselaya neteweyî de, ji me re çêkir.

Ji zarokan re, bû mamoste, bû dibistan, bû pirtûk, bû ziman, bû ronahî, bû hêviya pêşerojê azad û bû kalê çîrokê jî ew li nava mîrg û deştên Kurdistanê gerandin. Ew li hespên avî siwar kirin, ew bi Mîrza Miheme re kirin heval, serpehatiya roviyê poçiqot ji wan re got.

Bernameya zarokan, ku navê wê Nûbihar bû, bi rastî jî ji bo zarokên Kurdistanê bû bihar. Bi xêra vê bernamîya dewlemend zarokên Kurdistanê Rîndo û Sîdar nas kirin. Bi henekên wan kenîyan, bi stranên wan dilxweş bûn, li şîretên wan hisîsîn.

Cara yekemîn zarokên kurdan dest pê kir, nameyên bi kurdî nivîsîn û li kêleka çend hevokên silav û daxwaziyên xwe, wêneyên çiyayên Kurdistanê jî, neqîşandin. Helbest li ser MED-TV, Hevalan, Şehîdan û welat nivîsîn da ku di ekranên wê de werin xwendin.

Dîsa dublaj. Bi dehan film, belgefilm û filmên zarokan hatin dublajkirin...

Dema ku ez van hevokan dinivîsim Kongreya Neteweyî di civîna xwe ya pêşîn de ye û ez ji ber nebûna MED-TV'yê nikarim li vê bûyera pîroz temaşê bikim!

Kurt û kin MED-TV'yê, kurd bi jiyane ve girêdan. Tama xweşiya jiyana bi kurdî da me kurdan. Sebeb ev bû ku dijmin dev ji hemû karên xwe berdabû û ketibû pey girtina vê aleta bi qedr û qîmet. Me hemûyan jî dît; ji aliyekî ve bi riya dewletan û ji aliyekî ve bi riya sinyalên xwe yên terorîst, bîst û çar saetan bi dû televizyona me de bû. Dawiya dawî jî bi hevkarîya NATO xwe gihand meqsedê xwe.

Lê di devera ku MED-TV lê hate bîdengkirin de, îro kanaleke din bi kurdî distrê. Ev jî têkoşîna gelê me îspat dîke. Berxwedanê îspat dîke. Divê em dest keftinên xwe yên neteweyî wisa asan bi dest dijminan ve bernedin. Û divê em ji bîra nekin ku hîna em di nav çavê alemê de ne, ji ber vê jî, divê em ji aliyê xwe kêmasîyan nexinê.

an pêk hat

NETIYÊN DÎ:

Ehmed (85):
1937'an dagirkerên Kurdistanê kurdan bûbûn yek. Ji vê salê vir xeyala vê kongreyê dikim. Vê kongreyê ku ji aliyê ezîdiyên li ser wê ve tê weşandin de, wisa hatî. "Divê kurd li dijî dagirkeran kongre saz bikin. Vê nivîsê tesîreke min kir, lewre min got divê li Kurdistanê kongre bibin yek. Vê xeyala min ku ez çûm cem Serok Apo kir. Min û Mihemed Resûl behîrê Neteweyî kir. Serok Apo jî wê wê hetayê li piştê we me."

Abdûl Huseynî:
Kongre bêhempa ye. Ev sed sal xeyalê parçeyê xwe her tê dikoşin lê kongreyê xwe ranawestînin. Vê di warê madî û manewî de min yek. Kurd berê ji hev belav bûn destikê hêzên derve. Lê wê berdeham nake. Çawa ku wê diêşe, serê wî jî diêşe, divê wê bin. Dema parçeyekî êş û avarîtiyê, divê parçeyekî din pêjna ve bibe. Berê min xeyala bûyerên wî nedikir lê dinya guherî, divê wê li rewşa nû bînin.

Abdûl İsmet Şerif Wanly:
Kongre me ya girîng jî destnîşana stratejiyê neteweyî ye. Dema çarenûsa kurdan yek e. Mafê çarenûsê heye, ji bo vê yekê jî stratejiyek bê destnîşankirin. Min wê, dê KNK mezintir bibe û kurdan li hev kom bike. Lê ji bo wê hîna zû ye.

Kaya:
Dîroka Kurdistanê de tu caran neteweyî pêk nehatiye. Dost û kurdan her tim behsa yekneşîyê kirine. Lê KNK, ji her çar Kurdistanê partî, rêxistin û kurdan di nava xwe de dihevine. Bi baweriya min, ev ji bo van bersîveke dîrokî ye. Kongreya neteweyî, ne kongreya tu partî û rêxistinê ye. Ya gelê kurd û nûnerên wî ye. Ev kongre bibe mîjîyê kurdan. Kurd di bin sîbera Kongreya Neteweyî li hev bicivin, problemên Kurdistanê û yên xweserî çar parçeyan bibe

**Abdûl Rêşî Bizûtneweyî Demokrasîx-
Kurdistan Bahattin Nûrî:**
KNK'ê gewretirîn partîya Kurdistanê ye. Lewre beşdariya wê ya di warê cihê şanazî û dilweşiyê ye. Ev PDK û YNK û şerê PKK û

Bo Kongreya Neteweyî ku li Hollandayê pêk hat, ji çar parçeyên Kurdistanê rewşenbîr, hunermend, nivîskar û hwd. li hev civiyan.

PDK'ê bê saffikirin. Rewşa Öcalan ji bo hemû kurdan windahiyeke mezin e, lewre ew li her çar aliyê Kurdistanê sembola azadiyê ye.

Core Aryo (Nûnerê gelê asûrî-suryanî):

Em ji bo standina mafê xwe nehatin vê derê. Armanca xwe xurtkirina biratiya her du gelan e. Dijmin ji bo ku her du gelan li hev sor bike, gelekî xebat kir. Ev du sal in ji bo biratiya her du gelan, têkoşîneke mezin hate dayin. KNK jî di vî warî de gavake berbiçav e. Her wiha li cem zimanê kurdî, li deverên ku asûrî-suryanî lê dijîn, zimanê asûrî wekî zimanê fermî hate pejirandin. Ev ji bo biratiya gelan gaveke mezin e.

Suheyl Qazî (Keça Mihemed Qazî):

Tu dibê qey ez cardin ji dayika xwe bûme. Girîngiya KNK'ê gewre ye û neyê ser zimên. Ez di Kongreyê de serxwebûna Kurdistanê dibînim. Min tu tişt ji yên ku beşdarî KNK'ê nabin, fêhm ne-

kir. Li me dereng e. Ên ku beşdar nabin, bi tenê xwe ji doza Kurdistanê dûr dixin.

Emir Qazî (Serokê Partî Serbexoyî Kurdistan):

Tiştên bi vî rengî di dîroka Kurdistanê gelekî kêmtir in. Ên ku beşdarî KNK'ê nabin, ji yekîtiya Kurdistanê ditirsin. Wê Kongre li çar aliyê Kurdistanê wekî bombeyekê deng vede.

Mezher Xelîqî (Hunermend):

Min bawer nedikir ku dê rojê wisa bibînim. Ne tenê kurd, cihan jî li benda rojê wiha bû. Bi raya min, ên ku beşdarî KNK'ê nebûne jî, dê beşdar bibin. Ev gava yekemîn e, dê pêşiya tiştên mezintir veke. Divê hunermendê kurd jî vî roja dîrokî bi hunera xwe ragihînin û erka xwe pêk bînin.

Têbînî: Ev nûçe bi agahiyên ku ji Rojnameya Özgür Politika û Ajansa DEM'ê hatine wergirtin, hate amadekirin.

BESDAREN BIYANI LI SER
KNK'Ê CI GOT:

Di civîna bo ragihandina KNK'ê de gelek siyasetmedar, rewşenbîr û hunermendên biyanî jî amade bûn.

Walter de Cesaris (Mebûsê Partiya Komünist ya Îtalyayê):

Hikûmeta Îtalyayê û welatên ewrûpî ji bo xwederbirina kurdan tiştê ku ket ser milê wan, pêk neanîn. Em piştgiriya têkoşîna we dikin. Lê ji bo ku hûn ji me bêhtir piştgiriya têkoşîna me dikin, em spasîyên xwe pêşkêşî we dikin.

Angelina Fankhauser (Mebûsa Partiya Sosyalist ya Swîsreyê):

Ji bo çareseriya Kêşeya Kurd, dema çewsandin û zora navneteweyî hatiye. Swîsre jî di vî warî de binbar e. Vê binbariyê dema Peymana Lozanê dest pê kiribû. Bi dîtina me bêtir piştgiriya navneteweyî Kêşeya Kurd naçe serî.

Neol Parish (Mebûsê Parlemenotoya Gallerê):

Ev kongre, piştî xebatên heja pêk hat. Lewre ji bo pêşeroja kurdan gelekî girîng e. Em dê piştgiriya KNK'ê bikin.

Lyudmila Bezaglaja (Endama Parlemenotoya Ukranyayê):

Em hem wekî partî û hem jî wekî hikûmet piştgiriya têkoşîna kurdan dikin. Lewre li Ukranyayê li dora 12 hezarî kurd hene. Ji ber vî hindê Kêşeya Kurd kêşeya Ukranyayê jî. Ji bo Öcalan gelê Ukranyayê li ser piyan e. Ger kurd bibin yek, tu kes û hêz nikare têkoşîna wan ya rewşa û mafdar rawestîne.

Duriye Awnî (Serokê Komîteya bo Öcalan Azadî ya Misirê):

Gelê Misirê Kêşeya Kurd wekî kêşeyêke cihanê bi nav dike. Revandina Öcalan ji aliyê gelê Misirê ve bi awayekî xemgîn û daxbar tê şopandin.

Dr. Walter Baier (Serokê Partiya Komünist a Awûsturyayê):

Ji bo ku we destûra çavdêriya vî roja dîrokî da min, ez spasiya xwe pêşkêşî we dikim. Çawa ku doza mafên gelê Kosovayê tê kirin, divê doza mafên gelê Kurdistanê jî bê kirin. Li aliyê din tê gotin ku, wê Öcalan bi awayekî dadyane bê mehkemekirin, lê bi tenê wê kesên din û xint bi vî yekê bawer bikin! Lewre helwesta Tirkiyeyê her kes pê dizane.

Lorgos Karabelias (Serokê Komîteya Hevgirtina bi Kurdan re ya Yewnenistanê):

Hikûmeta me jî bû destikê komployê û di girtina Öcalan de cih girt. Lê gelê yewnan, ji bo azadiya Öcalan rabû ser piyan û piştî 10 salan cara yekem 150 hezar mirov li hev civiya û doza azadiya Öcalan kir.

Miguel Labrador (Nûnerê Ewropayê yê Eniya Demokratîk a Neteweyî ya Filipînê):

Êdî kes nikare mafê kurdan ji destê wan bigire. Heya îro gelek ciwanên kurdistanî xwe gorî vî têkoşînê kir, lewre kes nikare xwe li ber vî têkoşînê bigire.

Jose Mari Etxebarria (Nûnerê Partiya Neteweyî ya Baskê):

Ev doza me ye jî. Ji ber ku doza demokrasiyê ye. Rewşa Baskê jî wekî ya Kurdistanê ye. Lewre Bask jî ji aliyê Fransa û Îspanyayê ve hatiye dabeşkirin. Ji ber vî hindê me bo gelê kurd biryara piştgiriyeke timî girt.

Jon Rud (Parlemenotoya Norweçê):

Ger Kêşeya Kurd nayê çareser kirin, wekî ku li Kosovayê tê dîtîn, mesele bi şidetê naçin serî. Divê hûn guh bidin gotinên Ehmedê Xanî.

Diya min xezaleke çavşîn e

Qeramûşk

şevêk xeniqok bi xumam
devgirêz
baraneke xûnavî hêminî
lê xapînok
bajarekî serberdayî, lewre bajarekî feşkilî
di mazûbaniyê de ye

kelogirî bûne sikak
dîwar
kelogirî ne taq
di rehên min de digevize êş
qeramûşkan dide mêjiyê min
devgirêziya şevê
dikeve mazatekê xwîn
di pêşbaziyeke bêtixûb de
erzan
navran qetiyayî, bê ronî ezman
her stêrkek bûye qijnikêk bêtefsal
li canê min di mijandinekê de ye

pizikek bi elem e şev
bajar pengavek gemarî
di çavan de şan tarîfî
birin di kewandineke xwêdayî de ye
û tenêtiyek bêderfet pişka min
berbang di pêwreke neçarî de ye

Îrfan Amîda

Lo bira tu guh nede zimên

ziman bê hestî ye
dizivire bê destî ye
tu guh bide dil
dilê bi kul
dilê tenê û reben
xwezî zimanê dil hebûya
xwezî ew biaxivîya
tenê carekê
lê azad!

Harbi Soylu

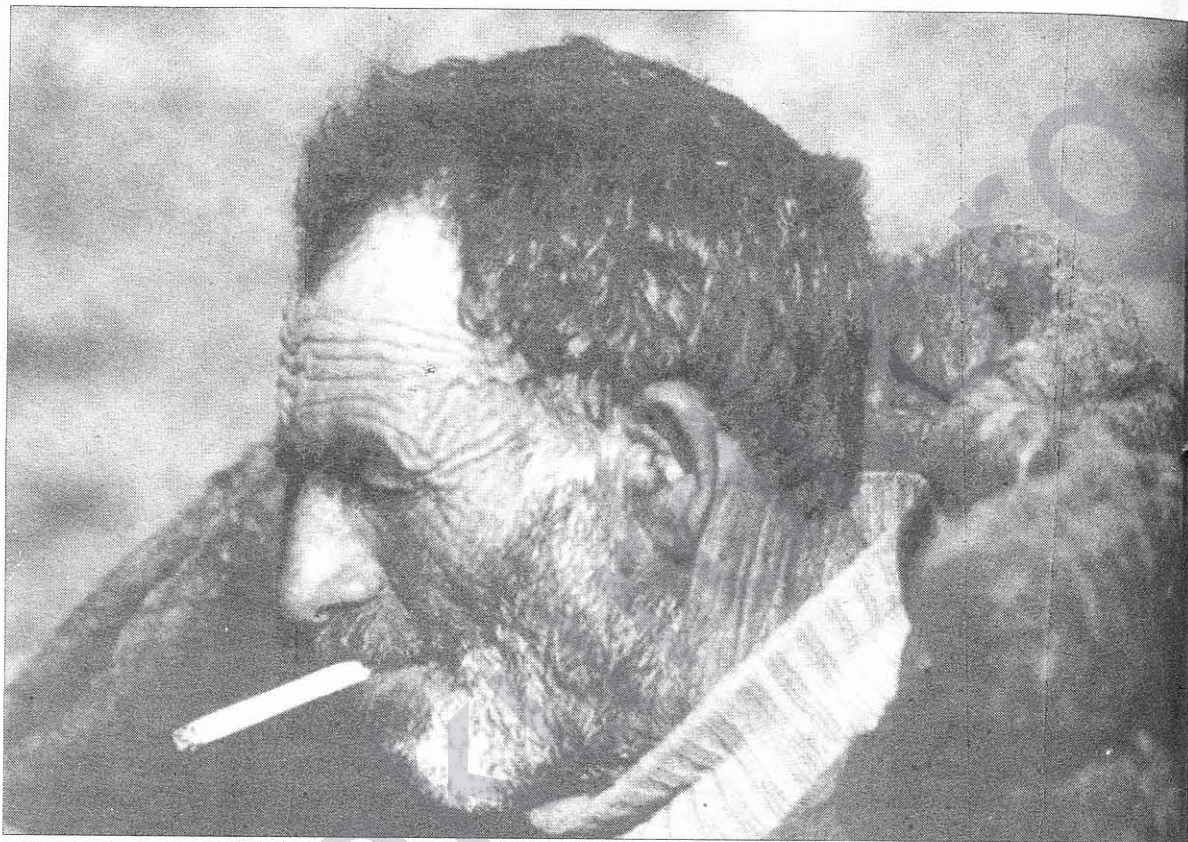
Tol

Karxezala xem kişandin
kusiya xwe xemilandin
jiyan nema em rawestin
ji ber destê van neyaran
ji ber destê van xwînxwaran

dinya hemû li me har in
wekî gurê devkevjal in
em mane bê dost û yar in
ji ber destê van neyaran
ji ber destê van xwînxwaran

em aştiyê pêşkêş dikin
gelan hemû yek dibînin
ew direvin, wek xenzîr in
zeman xirab ji neyaran
zeman xirab ji xwînxwaran

ew bê soz in, bê peyman in
Welatê Rojê talan kirin

kes nebê ew însan in
ji ber destê van neyaran
ji ber destê van xwînxwaran

xwestin Rojê tarî bikin
çavê xwe wê birjînin
Şervanên kurd tolê hiltînin
ji neyaran, ji xwînxwaran

Abdurahim Demir

Diya min xezaleke çavşîn e

Lelê, ciya min î herêmi; hûn wê nanasin
dibe ku jî hûn dinasin, dibe ku wê hûn jî anîne
ji ber ku diya min pirjimarî ye
ji çaxên Arî ye diya min
xezala çiyayên Pinyanişî
êgir bi avê venamirîne
bi tenê ez dibînim ji zarokatiya xwe û vir ve
Zerdeştê ku di nava wê de diçirûse

diya min xezaleke çavşîn e
bi hezaran sal in diçe ber avên binefşî
lê didin nêçirvanên dîroknûs
û wê diyalektîkê dinivîsin li çerm:
Em hatin û çûn
Ew çerm li vê derê ye

Kawa Nemir

Di sermê de gerokekî efsûnan

berf û pûk
destên xwe di bîrikên xwe de
serê xwe di nav milên xwe de
vedişêrim
xwe diqurnisînim
bê serê xwe dimeşim
bi dilê te digerim
dilê min heye ku, cixarakê vexwim
qêşmerê bê nahêle ez vexwim

lê di dadanê de ji ba diwartir derdikevim
îcar dil dikim ku
di binya berfê de
straneke spî bêjim
lê li ser piştê quzulqurta cixara min
a ji muzîkê hez nake, kab nayê avêtin
guh nadim sermê
ji bo têxim nav tiliyên xwe cixarê
destekî xwe erzan difiroşim berfê
û li dûrî te
bi dengekî nivî jê kuxik
straneke bi tîn û karîger li ser te û xwe dibêjim

tu
dixwazî ji te hez bikim
divê tu hez mekî ji min
ezê navê te bi kêrê li avê binivîsim

Rênas Jiyan

Bê lome be

erê derengiya qeşeng
tu çi bibêjî, tu çi bikelimî erê
erê ji hemû nifirên giran re
min li ser serê xwe qebûl e
hemû terikandinên te

li ser van "ewrên destbixwîn"
ji şûre celadan re
dibînin desmal bextewariyên min
çavşoriyên te ên bi çavreşî
di noqa hêviyê min de cit bûne

li vî bajarî
ji mîrantiyê ketine sêwîtiyê min
nema li dawa evînen min dikevin mîza ewledan
û tu
li min û bavê min heram dibe li van deran
bê lome be

Emîn Bozan

Li Tîmora Rojhilat

Peyman hate girêdan lê êrîş naqedin

*** BEŞA NÛÇEYÊN DERVE**

Li Tîmora Rojhilat, di 5'ê gulanê de di navbera Endonezya û Portekîzê de, li ser Kêşeya Tîmora Rojhilat peymanek hate girêdan. Neteweyên Yekbûyî NY jî wekî çavdêrê pêkanîna vê peymanê hate pejirandin. Li gorî vê peymanê, dê di 8'ê gelawêjê de referandûmek were çêkirin, heke gel bixwaze dê rêveberiya otonom pêk were, lê heke gelê Tîmora Rojhilat vê yekê nepejirîne, dê serxwebûna Tîmora Rojhilat were rojevê. Lê rêxistinên kontrayî ji niha ve diyar kiriye ku, ew dê bi tu awayî serxwebûna Tîmora Rojhilat nepejirînin û ji her alî ve êrîşî kesên serxwebûnxwaz dikin. Tê gotin ku hin caran ew bi vê jî namînin, êrîşî otonomî-parêzên nerm jî dikin. Li gorî agahiyên ku bi dest ketine, ji meha rêbendanê ku Serokê Endonezyayê B.J. Habibie mafê çarenûsiyê yê Tîmora Rojhilat aniyê rojeve, heta niha zêdetirî 100 kesî bi destê alîgirên dewleta Endonezyayê hatine kuştin. Dê serdema propagandaya ji bo referandûmê di 20 tîmhê de dest pê bike lê ji niha ve hîmekan pankartên ku piştevaniya doza otonomiyê dikin li bajarê Dilî hatine daliqandine. Niha nûnerê NY'yê ku bi çavdêriya rewşa referandûmê hatiye peywirdarkirin, li aliyekî bi rêxistina sîwanî ya komikên kontrayî FPKD'ê re hevdiînanan pêk tîne, da ku dawî li êrîşên xwe bînin. Li aliyê din jî ew di- de zanîn ku ewê van pankartan bide

berhevkin. Sekreterê Giştî yê NY'ê Kofi Annan jî di civîneke ku roja 24'ê gulanê li New Yorkê pêk anî de, bal kişand ser van êrîşan û sersariya Artêşa Endonezyayê ya li hemberî van êrîşan rexne kir. Annan got: "Bi erebeyan, mirovên bihevrebûnxwaz dikarin bi awayekî serbest li navçeyan cihên kontrolê ava bikin û mirovan kontrol bikin. Kes ji artêş û polîsan jî têkilî wan nabe." Sekreterê Giştî yê NY'ê Kofi Annan diyar kir ku heke ewlehî pêk neyê, dibe ku referandûm bê taloqkirin.

Wekî tê zanîn Endonezyayê di sala 1975'an de ew beşê rojhilat a Girava Tîmorê dagir kiribû. Ji wê demê ve berxwedan û serhildana 800 hezar kesên ku li Tîmora Rojhilat dijî, didome. Kesekî ku ev 23 sal in di nava têkoşîna gelê Tîmora Rojhilat de cih digire jî, xwediyê xelata Nobelê Jose Ramos Horta ye. Horta di hevpeyvîneke bi rojnameya Irish Times re kiriye de, kêfxweşiya xwe ji bo pêkhatina vê peymanê tîne zimên. Horta, bawer e ku dê gelê Tîmora Rojhilat bi rêjeyêke ji sedî 90 serxwebûnê pesend bike. Niha Serokê Tevgera Azadîxwaz a Tîmora Rojhilat Xanana Gusmao ji hêla dagirkeran ve bi hinceta xiyantê bi 20 salan hatiye cezakirin û di mala xwe de girtî ye. Niha derdorên azadîxwaz dixwazin ku Gusmao serbest bê berdan, lê rayedarên Endonezyayê dibêjin, ew ji bo ewlehiya canê wî Gusmao bernadin û ew dê piştî referandûmê wî serbest berdin. Lê Horta vê hinceta rejîma Endonezyayê wekî tiştêkî komîk dibîne û dixwaze ku ew,

di zûtirîn katê de serbest bê berdan. Horta dibêje heke Gusmao serbest neyê berdan, ew dê referandûmê boykot bikin.

Li Endonezyayê jî amadekariya hilbijartina giştî tê kirin. Di 7 pûşperê de dê hilbijartin pêk were. Niha wekî kesê herî zêde nêzî serkeftinê serokê niha û berendamê partiya desthilatdar Partiya Golkarê Habibie heye, lewre tê gotin ku artêş li pişt wî ye. Li hemberî wî Xanim Megawati Sukarnoputri heye. Sukarnoputri keça serokê ku bi derbeyeke leşkerî ji ser kar hate dûrxistin e.

Endonezya ji sala 1965'an vir de ji hêla diktator Suharto ve hate bi rêvebirin. Amerîka vî welatî wekî hevalbendekî stratejîk dibîne, ji bo parastina berjewendiyên wê yên li herêmê û ji bo bisinorkirina hêza Çînê li herêmê. Li vî welatî hêz di destê artêşê de ye, lê piştî sala çuyî Suharto, ji ber serhildaneke girseyî bêgav ma û dev ji serokatîyê berda, Habibie hate ser kar û mafê çarenûsiyê yê Tîmora Rojhilat anî rojevê.

Li ser sedema vê yekê Serokê Endonezyayê Habibie dibêje: "Ez fikîrîm, min got em li vê cihenema Tîmora Rojhilat çi dikin? Jixwe di nava sînorên me yên neteweyî de jî cih nagire". Horta di wê baweriyê de ye ku sedema bingeîn a guherîna helwesta Endonezyayê amborgaya li ser wê û qeyrana aborî ye. Di vê qeyranê de jî balê dikişîne ser rola IMF'ê û lewre jî bi awayekî henekî dibêje: "Dema me serxwebûna xwe bi dest xist, em dê navê Serokê IMF bidin kolanekê."

DI ÇAPEMENIYA CÎHANÊ DE KURD

Engereyê dîsa kurd wekî 'tirkên çiyayî' bi nav kirin

✓ Rojnameya Die Welt, di nûçeyêke xwe ya roja 25'ê gulanê de cih daye biryara Wezîrê Karê Hundirîn ê Tirkiyeyê ya li ser qedexekirina hinek peyvên tirkîdarî kurdan. Di nûçeyê de hatiye gotin ku, dewleta tirk ji mêj ve kurdên di nava sînorên dewleta xwe de, wekî netewe napejirîne û wan wekî 'tirkên çiyayî', hemwelatîyên rojhilatî bi nav dîke. Li gorî nûçeyê, ev helwesta tund a li hemberî kurdan û zimanê wan, di dema Turgut Özal de hinekî sist bûye, lê vê sistiyê zêde dom nekiriye. Di nûçeyê de qedexeya li ser perwerdehiya bi kurdî û weşana radyo û televîzyona bi zimanê kurdî jî hatiye zimên. Nûçeyê bi bir xistiye ku di biryarê de ji bo serokên rêxistinên Başûr jî peyva "serokeşîr" guncaw hatiye dîtin.

Konseya Ewrûpayê

delegasyonekê dişîne doza Öcalan

✓ Ajansa Reutersê roja 26'ê gulanê nûçeyek li ser doza Serokê Giştî yê PKK'ê Abdullah Öcalan ragihandiye aboneyên xwe. Di nûçeyê de hatiye gotin ku, dê Konseya Ewrûpayê nûnerên xwe bişîne dozê. Li gorî nûçeyê Konseya Ewrûpayê li ser vê mijarê daxuyaniyek belav kiriye û tê de gotiye ku Tirkiyeyê destûr daye ku nûnerên Konseya Ewrûpayê wekî şexs, beşdarî Doza Öcalan bibin. Di nûçeyê de hatiye diyarkirin ku Konseya Ewrûpayê dozê ji nêzîk ve raçav dîke, da ku mercên darizandineke dadyane pêk were. Her wiha hatiye daxuyandin ku konsey, li dijî cezayê daleqandinê derdikeve. Di nûçeyê de gotinên hinek endamên konseyê yên bi rengê "heke Tirkiye cezayê daleqandinê bide Öcalan, dê ji endamtiya Konseya Ewrûpa bê avêtin" jî cih girtiye.

Ji Kurdistanê ta

Marmarayê Öcalan

✓ Rojnameya Erebiyana Suûdî Okaz, di hejmara xwe ya roja 21'ê gulanê de cih daye nûçeyêke li ser Kêşeya Kurd û tevgera îslamî. Di vê nivîsa ku ji hêla Kamil Hazer ve hatiye nivîsandin de, hatiye diyarkirin ku laîsîzma kemalîst nikare bersiva kêşeyên Tirkiyeyê bide. Di nûçeyê de hatiye daxuyandin ku Tirkiye bi doza Öcalan hatiye buhureke gelekî teng û heke dev ji kemalîzmê bernede, dê gelekî tengav bibe. Di nûçeyê de çareseriyê îslamî bo Kêşeya Kurd hatiye pêşniyazkirin û hatiye îdiakirin ku Öcalan jî piştevaniya çareseriyêke bi vî rengî dîke. Her wiha hatiye gotin ku Kêşeya Kurd di çarçoweya biratiya olî de dikare bê safîkirin û ew çareserî dê gelên Rojhilata Navîn di bin ala îslamê de bigihîne hev.

Çîroka xwediye şûrê giran,

Hemzeyê Pêlewan

Heçî Hemzeyê Pêlewan bû, xwediye şûrê giran bû. Hemzeyê Pêlewan heta bivê, mêrekî bi bejn û bal û mêrekî cengawer bû. Ne şûrê tu kesî wekî yê wî xweşik bû, ne jî giran bû. Dema ku Hemze çûbû nêçîrê, çî ser wal ji ber rabûya, felek jî bavê wê bûya, ji ber Hemze felata wê nebû. Porekî reş li ser Hemze bû. Porê xwe bi paş de dişekinand, çavên wî yên reş û belek di bin herdu birûyên reş û stûr de di dibiriqîn. Aniya wî wekî heyva geş spî dikir. Jixwe dema ku ew simbêlên reş badidan a xaliqa te got qey mêr li darê dinê hebe hebe Hemzeyê Pêlewan e.

Hemzeyê Pêlewan ku ne şal û şapikên Şîrnexî bûna, tu cil li xwe nedikirin. Temenê Hemze gihabû çil salî, lê hê ew nezewicibû. Bi serê hemû şêx û mişayixê welatê Bota sond xwaribû ku bi tu keçê şîrê mirovan mêtî re nezewice. Hevalekî Hemze hebû. Hevalê Hemze jê pirs kir: "Ya Hemze tu ew qasî mêrekî bi bejn û balî û bejn û bala te li hevhatî, tu hew qasî cengawer, çima tu nazewicî?" Hemze dibêje: "Ya kekê min î hêja û delal, tu jî zanî, heçû mirov in şîrê xav mêtîne. Ji ber vê yekê bawerîya min bi keçên şîrê xav mêtî nayê".

Wê gavê Hemzeyê Pêlewan û hevalê wî Tajdîn, li ber tavrê rûniştibûn. Xezalek li hewşa Tajdîn ji xwe re diçêrî. Hemze; 'Ya kekê Tajdîn niha ev xezal li hewşa te çî dîke? Ka îşev bi gurêne, em ji mêj ve neçûne nêçîrê, me bêriya goştê xezalan kiriye.'

-Kekê Hemze heçî tu wî, tu ji min darê dinê çî bixwazî ez nabêjim na, lê heçî ev xezala hanê ye, wê dayikî ji keça min re kiriye. Dema ku keça min hate dinê, ji dermana re jî, şîr li diya wê nebû. Vêca wê xezalê keça min bi şîrê xwe xwedî kiriye. Ez dê çawa wê bigurênim?

-Kekê Tajdîn, a te got li ser serê min û çavê min, lê ez li ezmana keçeke wekî ya te digeriyam, va ye min li erdê dît. De ka bêje kekê Tajdîn, tu ji vê gotîna min re çî dibêjî?

-Vêca kekê Hemze ev jî ne ya gotîna bû?

Ez bi serê Xanî Baba sond dixwim ne keçek, tu bêjî heft kuran ji min re bigurêne, ezê bigurênim. Bila ya tu bixwazî keçek be.

Heçî keça Tajdîn bû, ji birêketina xwe û heta dozdeh saliya xwe qevzek pişt derê hewşa xênî neavêtibû, her û her an di xênî de bû, an jî di hewşê de ji xwe re dileyist. Hemzeyê Pêlewan rabû ew keçika dozdeh salî û qet dinya nedîfî, li xwe mahr kir. Navê keçikê Xecê bû. Hemzeyê Pêlewan bi her du çepilên Xecê girt û danî ser

piştê hespê xwe yê rewan. Çû xatir ji hevalê xwe yê dilsoz Tajdîn xwest û li hespê xwe siwar bû. Şivek li kemaxa hespê xwe da û hespê wî bi çargavkî berê xwe da çiya. Çiyano hûn çî çiya ne? Pala wan li hev e. Tu dibêjî qey ser û binê van çiyayan nîn e. Li milekî Çiyayê Cûdî bi hemû bilindahiya xwe û xweşikbûna xwe her û her li Silopî û li Cizîra Botan dimeyzêne, li milê din Çiyayê Dêra, Çiyayê Gabarê û Çiyayê Bizêna hene, çiya ji dar û deviyên ji daristanan bihara kesk dikin, li van çiyayan tu ji dilê xwe re li çî dar û tebayî bigerî tuyê bibînî. Te guwîz bivên, hejîr, tiryê teywî, zeytûn, sêv, berû, guhîj, inab, kezwan; ma çî û ne çî heta te bivê, dar û team di van çiyayan de hene. Hemzeyê Pêlewan çû çû di nav wan çiyayan de rawestiya. Rabû ji dest û dilê xwe re qesrek çêkir. Hemze her roj diçû nêçîrê. Carinan Xezal dikuştin, carinan jî kew. Çî biketa ber, lê nedibihurî. Wê êvaran tifaqa êgir tijî qurmên berûyan kiribana û goştê xezal û kewan qulubandibana vî aliyî û aliyê din. Heta ku goştê wan sor bibûya, vêca wê goştê xwe bixwarana û destê kêf û henekên xwe bikirana. Hemzeyê Pêlewan hingî ji pîreka xwe hez dikir. Li ku dera herêma Botan piçek hine hebûya, wê biçûya bianiya, di porê pîreka xwe bida. Dîsa rojekê Hemzeyê Pêlewan diçe nêçîrê, pîreka wî Xecê jî xwe di Çiyayê Bûnisra de berda hate ser Borê Zêwê. Borê Zêwê ji nav dilê Çiyayên Botanê diherike, di çiyayan de her û her bi gumîn û xuşînî diherike û li himber Bafê tevî Çemê Dicle dibe. Xecê kinc û qepalê xwe şuştin û danê tavikê, kinc û qepalê wê ziwa bûn. Paşê rabû destmala li ser serê xwe danî erdê û hinek av bi xwe de kir. Sabûna kizwana bi porê xwe ve bir û anî, bir û anî heta porê wê baş kef da. Rahişte şehê xwe û hêdî hêdî porê xwe şekinand. Çika ku şeh diavêt serê xwe, mûyê porê wê dihatin xwarê. Pene ya xaliqo tu li porê Xecê dinêrî, tu dibêjî qey ji tîla qesb e. Poreke sohr û zereve, li ser serê Xecê hebû. Ew porê Xecê yê weşiyayî biber ava Borê Zêwê ket û heta giha Çemê Dicle. Çemê Dicle ew por li ber xwe bir û bir heta gihande Cizîra Botan. Heçî kurê mîrê Cizîra Botan bû, xortekî heta te bivê bi bejn û bal bû. Kurê mîr jî rojekê ji rojan çûbû ber Çemê Dicle. Navê kurê mîr, Şêro bû. Şêro lingên xwe rût kiribûn, berdabûn nav ava çem. Şêro halo meyizand ku tiştê sor û zereve li piyên wî hebilî. Ji xwe re got 'a xaliqo ev çî ye?' Şêro rahişte porê Xecê û saetekê lê meyizand tiştê jê fêm nekir. Şêro rabû ew çend mûyên porê Xecê xistin bêrika xwe û li hespê xwe siwar bû û bi çargav-

kî hespê xwe ber bi Birca Belek ve da bazdan. Şêro ji hespê peya bû û bi lez çû cem diya xwe got: 'Dayê dayê de ka meyze ev tiştê hanê îro min ji çem derxist, ka were lê meyze ev çî tişt e?' 'Dayik bi qurban te çî dîtiye?' Diya Şêro li por meyizand meyizand, gote 'kurê min bi cidê bavê te kim, ev ji porê pîrekekê pê ve ne tiştê e. Şêro got: 'Yadê! Xwediye vî porî li ku derê be divê ez wê ji xwe re binim.

- Ohhhh kurê min kîîî zane, xwediye vî porî li kîjan gund û bajarê Kurdistanê dijî.

- 'Naaa bi erd û ezman sond dixwim, heta ez wê keçikê nebînim wê nekim pîreka xwe, tebat li canê min nakeve.' Şêro rabû bang kir daholvanekî, gote 'tê heta êvarî bang hildêrî û tê bêjî çî zanyar û sêhrebend di nava Cizîra Botan de hebin, bila werin koşka mala mîr.' Di nava kolan û kuçeyên Cizîra Botan de bû dînge dinga daholê. Dengê daholê li çiya diket û careke din li Cizîrê vedigeriya. Daholvan dengê xwe berda û hey berda: 'Hey hêêê kurê mîrê me emir daye, gotiye heçî zane û sêhrebend be, bila were koşka me. Heçî kesê here ew dê were xelatkirin.' Li nava Cizîra Botan çî zanyar û sêhrebendê heye, li mala mîr kom bûn. Hemûçikan yekoo yeko li porê Xecê meyizand lê ji xeynî pîreke sêhrebend, tu kesî ew por nas nekir. Şêro got: 'Pîrê ev porê kê ye û ji ku hatiye?'

-Hûûû kurê min, wele weke ku dibêjin xwediye vî porî di nava çiyayên Botanê de dijî. Pîrek xwedî mêr e û weke ku dibêjin pîreka Hemzeyê Pêlewan e.

Şêro got: "Pîrê ez nizanim, ew pîreka dêwê heftserî jî be, divê tu herî wê ji min re binî."

Pîrê got: 'Kurê min welehî ya tê dila, hemû cara neyê mila. Lê ezê xwe biceri-

binim. Heke min xapand, ji stûyê min weke mûyê li ber şûrê te zirav e.' Pîrê rabû daw û delingên xwe hildan, kopalê xwe kire destê xwe û berê xwe da çiya. Pîrê ji pira Cizîrê derbas bû û ber bi çem û berçem hêdî hêdî, bi rê de çû. Pîrê çû ji Ava Rûsor derbas bû û di wir re çû berava Borê Zêwê. Vê carê pîrê kete ber Borê Zêwê û bi çiyê ve hilkişa. Pîrê hilkişiya û hey hilkişiya, heta giha serê Çiyayê Bûnisra. Pîrê li serê çiyê rûnişt û bêhneke kûr kişand. Pîrê westiyabû. Ji xwe re got li min totakê çî karê min li serê van çiyayan hebû. Vê carê jî gotinên ku kurê mîr jê re got, hatin bîra wê û got ma karê sêhrebenda çî ye? An fesadî ye, an jî derxistina şer û pevçûna ye. Pîrê rabû ser xwe û halo li dor aliyên xwe meyizand û dîsa ji xwe re minminî. Ya xaliqo te çiqasî dinya xweşik afirandiye. Çemê Dicle weke marekî kesk kesk e, stûr û dirêj xuya dikir. Pîrê hêdî hêdî çû ber deriyê qesra Hemzeyê Pêlewan rawestiya, Xecê jî li ser banê qesrê ji xwe re li deverên çiyayên Botanê dimeyizand. Xecê halo meyizand ku pîreke li devê hewşa qesra wan rawestiyaye. Xecê got; "Pîrkê te xêr e, qey te rîya xwe winda kiriye, çî ye?"

-Erê keçkoka min, bi serê te yê eziz kim, min rîya xwe wîndê kiriye. Ez û hevalê xwe, em dê çûbûna hecê lê wan ez li paş hiştim û ji ber vê yekê min rîya xwe xelitand. Ez li rasta te hatim. Xecê ku tu mêvanê Xwedê bihewînî, ez dixwazim çend rojan bimînim li mala we.

-Pîrkê de ka tu li wir rûne, heta mêrê min were, ezê jê pirs bikim ku mêvandarîya te pejrîrand, li ser serê min û bavê min bibe mêvan.

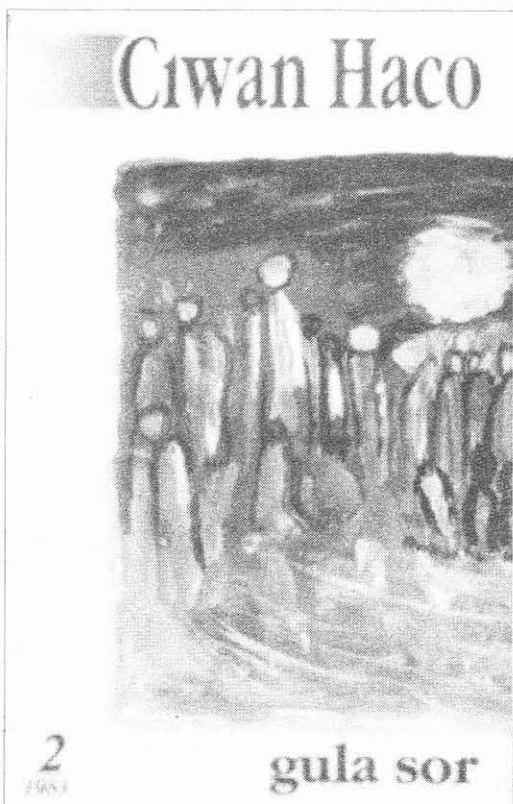
(Dê bidome)

HERÊM: BOTAN
BERHEVKAR: EMER VESEK

Gula Sor li bakur jî bişkiwî!

Kaseta Ciwan Haco ya bi navê "Gula Sor" ku berê Ewrûpayê hatibû tomakirin belavkirin û bi awayekî koronî ketibû mala gelek mirovên ji bakurê Kurdistanê, ji hêla firmaya Ses ve li Tirkîyê hate tomakirin û kete bazara kurdên bakurê Kurdistanê. Helbesta ku navê xwe daye vê xebatê, ji hêla Qedriyan ve hatiye nivîsandin û gelekî navdar e. Mirov dikare vê helbestê wekî helbesta pêşîn a kurdî ya ku bi şewaza serbest hatiye ristîn, bi nav bike. Di helbestê de hêmayên xurt hene û newaya wê jî xweş lê tê.

Gelek stranên di vê kasetê de li nav ciwanên kurd belav bûne û ji hêla wan ve hatine jiberkirin. Digel stranên gelêrî yên mîna "Bêrivanê", "Lê Dînê", stranên di çêja stranên gelêrî de ku ji hêla hunermendên xwe ve hatiye afirandin jî hene. Di wanî warî de mînaka herî darî çavan, strana bi navê "Yêrivan" e. Her wiha di kasetê de hinek helbestên Cîgerxanî yên mîna "Pir xweş e" û "Hevala Bîndar" jî hatine binewakirin û wekî stran hatine pêşkêşkirin. Tomakirina berhemên wiha ku êdî di civaka kurdî demaze ciwanên kurd, de wekî klasîk

têne dîtin mirovan kêfxweş dîke. Lê divê qelîteya deng a kasetan hê jî baştir be. Di berga kasetê de cihdayina gotinên stranan di warê pêşketina xwendina kurdî de gaveke erênî ye. Dîsa helwesta ku jînenîgariya Ciwan Haco bi kurdî û îngilîzî daye jî şayanî pesnê ye.

SERWÎSA ÇANDÊ

Hejmara biharê ya Bîrnebûnê derket

Kovara kurdên Anatoliya Navîn Bîrnebûn, a werza biharê bi nivîsên tirkî û kurdî derket. Hemû nivîsên di kovarê de li ser çand, ziman û dîroka kurdên Anatoliya Navîn in. Di pêşka kovarê de pêşî li ser naveroka kovarê agahî tên dayin û piştre jî li ser dîlketina Serokê Giştî yê PKK'ê Abdullah Öcalan tê rawestandî. Li ser vê bûyerê hatiye gotin ku gelê kurd yekîtî û helwesta xwe ya li dijî vê bûyerê nişan daye û ewê teqez bi ser bikeve. Nivîsa yekemîn li ser helbestên Osman Alabay e ku bi navê Curukî navûdeng daye. Di vê nivîsa ku ji hêla Dr. Mikail ve hatiye amadekirin de li ser têkoşîn û helbestvaniya Curukî hatiye rawestandî û hinek mînak jî helbestên wî hatine pêşkêşkirin. Ji helbestên wî yên ku bi şewaz û zimanê gelêrî hatine rêstin de, evîna welêt û doza neteweyî difûre.

Nivîsa duyemîn bi tirkî ye û ji hêla lêkolîner Mehmet Bayrak ve hatiye nivîsandin. Bayrak di nivîsa xwe ya bi navê "Binboğalar'da Kürt Şarkıları (Binboxayan stranên kurdî) de li ser çanda kurdî û dîroka pişafînê agahiyên balkêş dide. Di dawiya nivîsê de jî stranên kurdên Anatoliyê çend mînak jî hatine pêşkêşkirin. Nivîseke balkêş a vê hejmarê jî, nivîsa li ser kurdên dimilî yên li Aksarayê ye. Di vê nivîsê de li ser zaravayê dimilî yê

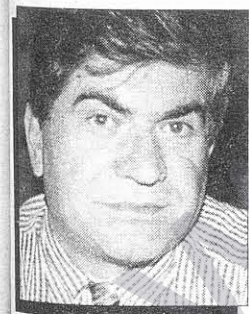

ku gelê herême pê dipeyive jî agahî hatine dayin û çîrokeke gelêrî jî hatiye derpeşkirin. Ji bilî van nivîsan gelek nivîsên çandî- lêkolînî û hevpeyvînen bi kesên cur bi cur re hatiye kirin di nava rûpelên kovarê de balê dikişînin ser xwe. Ev kovar jî bo mirovên ku dixwazin kurdên Anatoliyê û çanda wan binasin gelekî pêwîst e, lê mixabin ji ber ku kovar li Swêdê tê weşandin, bidestxistina wê nehêsan e. Divê berpirsên kovarê têkiliyên xwe di wî warî de xurtir bikin û zêdetir giraniyê bidin belavkirin û nasandina kovarê.

SERWÎSA ÇANDÊ

Biratiya gelan

OSMAN ÖZÇELİK

Ji kesên ji dê û bavekî re, dibêjin bira. Li gorî cînsiyetê xwişk (xwang, xweh) û bira jî ji dê û bavekî ne.

Ji biratî, xwişkî, xwişkî û beratiyê xweştir tu tişt nîn e. Di rojên teng de, di şahiyên de; hebûn û tunebûn, kul û elem bi hev û din re têne parkirin. Bira, xwişk, xwişk û bira ji hev û din re pişt in. Bê ku cudatî di navberê de hebe, zarok jî ji dê bavan re kezab in.

Biratî û xwişkî çiqas şêrîn be jî, gava mîratê berjewendiyên kesayetiyê derdikevin holê, bira bira nas nake. Dîroka mirovatîyê bi şêrîn bira dagirtî ne. Carinan şer li ser gepê nan, an jî li ser kevçiyekî şorbe derdikeve. Carinan bihustek erd an darek bejî, dibe sedema pevçûn û kuştinê. Di şêrîn text û taca hikumdariyê de xwîn diherike û bi salan dewam dîke.

Gava li ser bingeha neheqiyê mêzîna wekhevîyê xera dibe, tu kes nikare pêşiya pevçûn, dijûn, şer û lêdanê bigire. Ji biran yek neheqiyê qebûl bike jî jinbira kirasê xwe diçirîne. Şêrîn bira, bi piranî bi jîmalderketina

birayê biçûk diqede.

Bi sosyalîzmê re bêjeya "Biratiya Gelan" kete lîteratûra siyasî. Li gorî sosyalîzmê, şerê gelan şerê berjewendiyên serdestan e. Serdest feodal in û pergala wan împaratorî ye. An jî serdest birjûwa ne, sazûmana wan jî dewleta neteweyî ye. Serdest jî bo berjewendiyên xwe yên aborî şer derdixin û gelan diajon qada şer. Di encama şer de yên wînda dikin, gel in û yên bi ser dikevin jî serdest in. Ew e ku şer jî gelan re tu karê nayne, naxwe divê gel bi hev û din re şer nekin. Divê gel tenê bi serdestan re şer bikin. Vê dîtinê diruşmeyên "Hemû gel bira ne" û "Bijî biratiya gelan" afirandine.

Dîtinên olî jî li ser bingeha yek-olî, biratiya gelan anîye holê. Hemû îslam bira ne, hemû xiristîyan bira ne hatiye gotin.

Gelên bi çand û zimanê xwe; bi dîrok û coxrafyaya xwe nêzî hev û din bin, xwe mîna 'gelên bira' dihesibînin.

Gelên ku berjewendiyên wan bi hev û din re bin, an di rêxistin û sazûmaneke aborî, siyasî, an leşkerî de hatibin ba hev û din, xwe mîna bira bi nav dikin. Bi xwezayî li ser navê gelan, dewlet û rêxistinên dewletê ve propagandayê dikin û gel wiha motive dibin.

Gelo birayên gelê kurd kî ne? Em dikarin jî kîjan gelî re bêjin bira?

Di her civîn û mitîngên xwe de, bi dengê berz heta ku kezaba me diçire, em slogana "Bijî biratiya gelan" davêjin. Pişik li me reş bû, belê qet bersiv nehat. Çima? Divê em kumê

xwe deynin ber xwe. Divê em biratiya xwe li hindêk pîvanan bixin. Carekê em ne ji dê û bavekî ne. Ew tûranî ne, em arî ne. Zimanê wan Ural-Altayî, yê me Hind-Ewrûpî ye. Ola wan a kevn Şamanî, ya me Zerdeştî ye. Ola nû jî em nekîrîne yek. Ew Hanefî-Bektaşî, em Şafî-Elewî ne. Coxrafyaya wan a kevn Asyaya Navîn, a me ya nû û kevn Mezopotamyaya Jorîn e. Pêşî û paşiya wan şerûd û şerxwaz û yên me dilbirehm û aştxwaz in. Ew serdest û xwedî mal, em bindest û malwêran in. Sedem ew e ku bersiv nayê.

Em xwe dixapînin, em dilê xwe xweş dikin û dibêjin, "çi hatiye serê me, dewletê anîye." Em dibêjin, "gel ne sîddar e." Belê em dizanin gel çi be, dewleta wî jî ew e. Ku gel ji kirinên dewletê ne razî bûya, qey wê wisa bûya, di hilbijartinan de wê dengên xwe bidana partiyên nijadperest. Ew partiyên ku ji me re dibêjin: "An hez bike an biterikîne" ku ne wilo bûya, aqilmendê partiya ku ji xwe re dibêje 'sosyalîst', digot: "Me hilbijartin ji sedema nêzîkbûna kurdan wînda kir. Ger wiha bûya, partiya ku jê re dibêjin 'şerîtxwaz', gazin dikir ku dewlet wan û siyasîmedarên kurdan dike yek. Ew xwe mîna birayên me nabînin û ne şert e ku em zorê bidin wan û wan aciz bikin. Em tenê cîran in. Divê em ji bo cîrantiyeke birûmet, ji bo cîrantiyeke mirovî hewl bidin. Cîran jî dikarin ji hev û din hez bikin û di nava aştiyê de bijin."

Ji xwendevanekî me yê xerîbiyê çend pêkenok

Balinde

Du faşîst di rê de diçin. Balindeyek di ser wan re derbas dibe û bi ser serê yekî ji wan de dirît. Yê din ji hevalê xwe re dibêje:

- Bilezîne, hinek av bîne da ku ez bişom.

- Eeh, eh, fêyde nake, balinde çû ji.

Rewşa du girtiyar

Du girtiyên tirk her êvar nifteyên girtîgehê didizin, derî vedikin, û bi şev diçin ji xwe re digerin û beyaniyê (serê sibeyê) vedigerin girtîgehê. Lê êvarekê, yek ji wan, ji yê din re dibêje:

- Tu dizanî, bi Xwedê îşev em nikarin biçin gera xwe!

- Çima?

- Tu dibînî, îro dergêhvanan ji bîr kiriyê ku derî bigire!

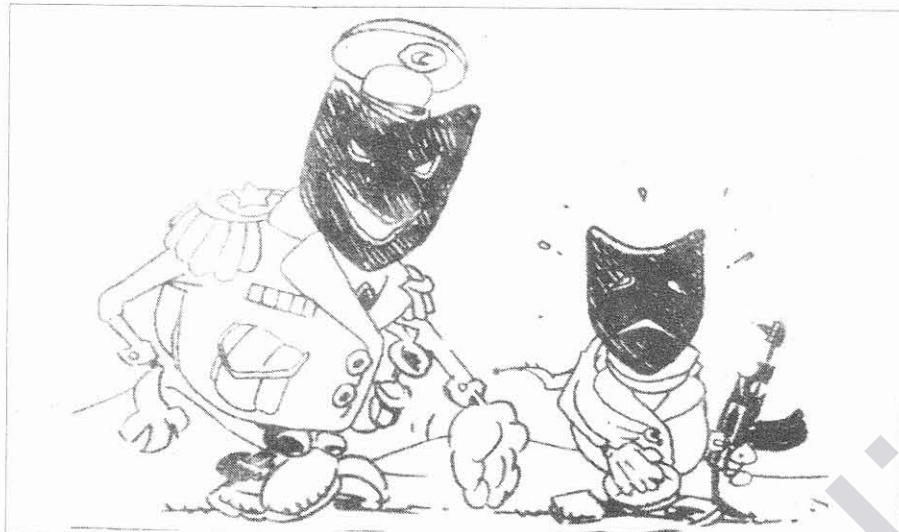
Hûn hemû serxweş in

Mirovek li meyxaneyekê ye û ji yekî dipirse:

- Tu dikarî, ji kerema xwe re, bibêji ka saet çende?

- Diwanzdeh kêm pênc deqîqe ye.

- Eeh, dixuye ku hûn hemû serxweş in. Vaye ji êvarê heta niha min sê caran saet pirsî û carekê jî bersiv ne mîna cara din e!

Tirkek li muzeyê

Li muzeyekê tirkek rêber e. Mêvan tîr wir û ew jî dest bi danasîna dînazoran dîke:

- Komhestiyê vî tîranozor rexî 80 mîlyon û 12 salan kevn in.

Ji mêvanan hinek heyirî dimînin ku çawa bi dîroka dînazoran dizane û yekî ji wan dipirse:

- Çawa, tu dîroka dînazoran dizanî?

- Belê, belê çawa ez nizanim. Dema ku ez hatim vir, ji min re hat gotin ku ev tîranozor (dixwaze bibêje dînazor) 80

mîlyon salî ye. Û va ye ez 12 sal in jî, li vir im. Ango 80 mîlyon û 12 salî ye!

Rêwîtiya bi trêne

Zilamek bi trêne diçe mala hevalê xwe. Di mala hevalê xwe de ji hevalê xwe re wiha dibêje:

- Di trêne de çavên min zivirîn û serê min êşiya.

- Çima? Ma dengê trêne nexweş bû?

- Na, lê piştî min ketibû aliyê çûnê.

- Ma tu kesî nehişt ku tu cihê xwe pê re biguherîni?

- Çawan minê bikariya biguheranda.

Di vagonê di ji bilî min kesekî din tune bû.

Nizane mirî ye, yan sax!

Hevalekî du kesên tirk dimire. Her du li ser dipeyivin:

- Tu dizanî gelo dema ew mir, razayî bû?

- Sed heyf û mixabin ku ew heta niha jî nizane ka mirî ye, yan sax e!

Tor çî ye?

Yek ji yekî din dipirse: "Tor çî ye?"

Yê din bersivê didê: "Komek nanên ku bi hev ve bi bendan hatine girêdan e."

Li hewa biçûk dibin

Du tirk li balafirgehê ne, yek ji yê din dipirse:

- Ez qet fêr nakim ka çawan ev balafirên ewqas giran û mezin, dikarin li hewa bifirin.

- Ew tiştêk pir basî e. Li hewa ew piçûk dibin!

Patat

Mirovek dixwaze petatan bikire. Ji petatfiroş re dibêje:

- Pênc kîlo petat bide min lê bira ne yên mezin bin, ji ber ku ez nikarim tiştên giran hilgirim.

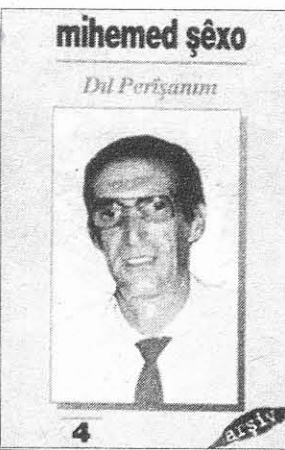
H.M.ZAXOYÎ

BI XELAT... XAÇEPIRSA BI XELAT (174) XAÇEPIRSA

Wexta derbas reş wext	D	Wexta u serok	P	Tipekê kurdî Amazîk bêr e	W	Karin mîrî Ezîzî	K	Şerî dîroka xwe kî- sax	T	Tîpa Derî axîr
Yekî Saxî	M	R	A	V	E	K	A	M	I	L
Şerî Saxî	E	H	L	A	Q	I	R	A	N	
Tîpa li de çî Bî kurdî wan	E	G	N	E	Ç	N	Z	Û		
Li serê Ustûrê	E	N	E	E	I					
Derbas kurdî Lêberê per	D	R	A	M	A	N				
Derbas kurdî Lêberê per	E	M	E	R	E	T	O			
Derbas kurdî Lêberê per	B	A	B	A	N	R				

Bersiva Xaçepirsa 172'an

Xaçepirsa me bi xelat e. Di 15 rojan de çî bersiv bigihêjin ber destê me, em dê wan binirxînin û bi riya peşkê li 5 kesan belav bikin. Xelata hejmarê me ya 174'an Kasetê Mihemed Şêxo 'Dil Perîşanîm' e

Jêrenot:
Ji bo ku bersiva we bê nirxandin, divê hûn "Peyva Veşarî" di nava qutiyên li bin xaçepirsê de binivîsin û tevî navnîşana xwe ji me re bişînin.

Ihtiyacı	Navçeyekê Bedlis e	Rawestgeh a trênan Bî kirdkî bir	4	Tipeke kurdîBulgan parêzerwêne Cureyêke qumaşê	3	Fikir
Bê wezin	Wezîfedar				Payeyek Elewiyan Tîpa dû r'yê		
Şalyar bakan	6			Yaşar Serokê PKDWê Disa			
Ne razayî				Tîpa çaran Rengê	Bihabûn		
Dengdarên siwan Saziya ku Med-TV girt Berepaşki		Jêhati Polo gerokeki navdar					
	Beg Notayek				Nema, gediya Tîpa yekemîn		
Navê welatekî Sembola iyotê	5						
	... û ber Cetwelek			Xwarina sewalan berepaşki	Navê rojekê		
Nexweşîne k		Cihê ku jê av der tê					
Banyo			2		Tîpa dû m'yê		

Kesên xelata hejmarê 172'an Çend Xezel û Helbest qezenc kirine ev in: Murat Şahin /Meletî, Çiya Rênas/Mêrsîn, Ali İmren/Enqere

PEYVA VEŞARÎ

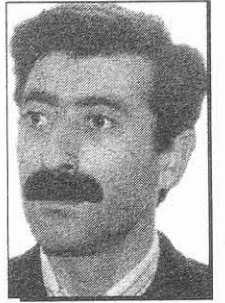
1 2 3 4 5 6

MEM KAYA

BÊJING

Rojevê de
tê miyan
de

LERZAN JANDİL

Rojêve henî rew vurîna ke, mordemê ke her roj nivisnênê jî nêşîkînê biresê na rojevê. Kesêke zê mi pancês roja de, rêye nivisnênê na derheq de tayîna zaf tengasiyan ancenê. La belê nê nivîsê xo de, ez wazena hîrê temayan ser ro zaf kilm vinderî.

1-Kemal Paşa seke dersena dîroka resmîye de amê îdia kerdene û ere ma mektebanê koledaran de amê musayîme, seba hîlafî werdayene, welat û şarî raxelesnayene, demokrasi û laîklîgiye ardene û Tirkiyeyê de modern û demokratîke ardene nêşî Samsun.

O, yanê mufetîşê leşkeriya 9. Mîrlîva Kemal Paşa, sere de seba pêguretena Topal Osman û çeteyê bîne ke hemverê xiristiyanan sûc kenê û ebi îdam ênê cêrayene, hetê paşayê Osmaniyan teba 21 hevalanê de amê ruşnayene. Armancê Paşayê Osmaniyan rûman û ermeniyan çeteyane tirkan ra pareznayene biye.

Kemal Paşa ke ebi nê karî şono Samsun roja 29.5.1919 de Havza de Topal Osmanoke ganî pê bicero, yew diyene virazeno. Naye ra dime dîroka ma û şarê Tirkiye rind êno zanayene.

Seke sarewederdayena Naziyan, têkoşîna azadiye niya, sarewederdayena K. Paşa û generalên osmaniyanê bînan jî, raxelesnayena şarî niya. Na ganî rind bêro zanayene. Seba naye ra ewro dewleta Tirkiye pêlanê şovenîzm û raîzîmî hunde kena girs!

2-Min nivîsa xo ya 27.4.1999 de niya (wina) nivisnay bî. "Ebi reîs biyene meseleyê nêqedînê, la belê newe dest kenê ci. Ganî reîsê ma naye rind bizanê. Angorê naye xo amade bikerê. Şarê ma ganî hem reîsanê xo rê bar mebo, durimê înan rind verê çimanê xo de bicero û hem jî înan teyna meverdo" Ewro ma rojnameya Ö.Politika de problemanê reîsan û şarê ma wananîme. Nê seba ma suprîz niyê. Mesele reîsê ma û şarê ma se cewabê nînan dano, wo. Wunciya eynî nivîsê xo de mi nivisnay bî ke "MHP seba zaf kesan biye suprîz. La belê ganî rind bêro zanayene ke hereketê faşîstî virêndîye kolanan (kûçan) de hakîmîyetê xo virazenê û bado jî ênê îktîdar. Terorê faşîstan- ke daye ra ver jî bî, ganî teba dîroka înan bêro famkerdene. Her cenaze de jî biyene Kenya ra remnayena A. Öcalanî ra dime tayîna bî zêde û hetanî lînc şî. Na meseleye de dîroka îktîdar biyena Musolonî û Hîtlerî zaf balantox a". Naca mesela a ya ke, kurdî ganî kolanan teslîmê nê raîstîstan mekerê! Eke kolani rêyê teslîmê raîstîstan bî, rêyna pêyser guretana înan, şîknayêna tersê şarî zaf bona baha, gegare jî mumkun nêbena.

3- Dawaya Sedsere na aşme (meng) de dest kena ci. Îlankerdena Kongreya Neteweyî cewabêdo zaf girs o, seba na dawaye. La belê ganî pratîk de jî no cewab rind bêro dayene. Ha kongreya şarî, ha her organîzasyon û partiya kurdan, ha her kesê kurdî xo ser ro, ha têkoşîna çekdariye yew kefiyê tezari ya. Kefiyo bîn jî xo paraznayena birêz A. Öcalan û abûkatanê de wo.

Raştiye roportajê M. Zekî Okçuoğlu yo ke Havgirtin Gulana 1999 de veciya zaf balê mi ant. La belê wunciya jî, hêviya mi nêşîkiye. Ez wazena û hêvî kena ke, nê hûrdîna kefiyê terazî yew dengê virazê û hemverê kuvan û hoviyan heqa şarê mayê bindest û mazlumî, heqa birêz Öcalanî biparezne.

Rojê roja lec û aştiye, biratî û dişmentiye, piya menden û yewbînî kiştene, barbarî û sivilîzasyonî, hovîti ye û kêdîbiyena. Tercihê şarê ma belî yo. La belê seba de ganî huna jî bedelî bêre dayene ke, hovî naye fam bikerê û xo bivurnê.

MRALÎ RA XEBER ESTA

Abûkatê Serokê Giştî yê PKK Abdullah Öcalanî Mahmut Şakar:

Qeraro serniyê dewlet de bidiyo

MEMED DREWS
(e.mail:mehmet@welat.com)

Deynî de heftayo peyin ame. Panj rojî mend. Rojê panjin rojê mehkemaya seser o. Tather çiqas mayê wina nûsemi jî, bo ke rojê mehkema taloq bo Vatenanê serdanê dewlet ra taloq yayînê mehkemayo ayseno. Çike wazenê verê mehkema qanûnê DGM bivurnê, bado Öcalanî vejê mehkema ver.

Na mesel ser, ma 25'ê menga Gulana 1999 de abûkatanê Serokê Giştî yê PKK Abdullah Öcalanî ra Mahmut Şakarî ya qisey kerd. Goreyê vatena Şakarî dewleta wazena rojê mehkema taloq bikiro. Bado Öcalanî vejo mehkema ver.

Abûkat Şakarî sebebê taloq destana dewlet jî wina ard ziwan: "Ez ke yeno zanayin Mehkemaya Şarê Mardimanê Ewropa (MHPME) qerar da û vat: 'qerarê DGM hiqûqî niyê, çike heyeta mehkema miyan de esker esto, eskerî jî xoser nêbenê girêdayiyê hîrê şarîyê eskerî benê'. Coka MHPME' ya qerarê DGM zey qerarê abûkatanê hiqûqî nêhesibnena. Qandê qerarê Mehkemaya Ewropa, dewleta rind zana, qeraro ke DGM'ya ewroyin de derheqê Öcalanî de vejîyo, bê ci keso ê qerarî hiqûqî mesibno.

Ninana piya jî dewleta zana, eke qerarê hiqûqî zerî ke, biqediyê mayê zana bemi Mehkemaya Haqê Mar-

dimanê Ewropa û aya wîja mehkema winî bikiro. Coka jî aya wazena, verê na ray nika rabibîmo. Qandê verniya na ray birmayin jî, lazimo ke qanûn bivuryo. Feqet ma abûkatê Öcalanîyê rind zanê ke, qanûnê DGM bivuryo jî, mevuryo jî, qeraro eynî qerar bo. Bewn mehkema rê çehar panj rojî mend, dewleta nêviradena ma Öcalanî ya rehet pêdiyî virazim. Hefte de, bê di rojan mayê nêşemi Öcalanî ya pêdiyî virazim. Ancî aya nêviradena ma belgeyekê bidim Öcalanî. Oyo mi rê winî ayseno ke, jew nameyê mehkemayo mehkema bo. Qeraro ke wîja bidiyo jî oyo "serniyê dewlet de bidiyo" feqet, ê qerarî heyeta mehkemeya eşkera bikiro."

Abûkat Mahmut Şakarî vat ke, eke dewlet mehkema taloq bikiro jî, aya 31'ê meng de bikiro. Yanê 31'ê meng de Girawê İmralî de mehkemaya viraziyo, aya vernî de meseleya taloqkerdin ser ro vindiro. Talooq kerd kerd, eke mekiro aya hetanî qediyayina mehkema bêmaben dewam bikiro. Goreyê taxmînê Şakarî mehkemaya nezdiyê di mengî biramo.

Abûkat Şakarî vat ke, Öcalanî xo qandê rojê menkema kerdo hêdîre. Oyo nika 31'ê meng paweno. Öcalanî parastinê xo dayo înan û iyê nika parastina Öcalanî ser ro vîndenê. Goreyê vatena abûkatê Öcalanî Şakarî, Öcalano wazeno mehkema açarno platformê aşî û demokrasi. Coka Öcalano qe îda-

namey ser ro mevindiro, oyo îmanê piya mendin biyaro ziwan, abûkatê jî îdanamey ser ro vindirê.

Abûkat Şakarî peyniya mehkema ser ro jî wina vat: "Hetanî na seat tevayî zelal nêvînyeno (nêay-seno). Heme çiyî zey awa lêl maneno. Her çiqas mayê vêşî ihtimal nêdam jî, wazemi ke, mehkema ra winî jew qerar vejîyo ke şarê kurd û tirk dişmenê pê mekiro".

Abûkat Şakarî da zanayin ke, Serokê Giştî yê PKK Abdullah Öcalano roj, yan jî rojanê mehkema qandê çareserkerdina meseleya kurd zey firsendo gird vînenê û oyo wazeno na mehkema bibo platformê çareserkerdina meseleya kurd û demokratîyina dewleta tirk. Ancî goreyê vatena ey, Öcalanî vato ke: "Ezo qandê meseleya kurd raya aşî û demokrasiya çareserkerdin bixeftiyî û min dest ra çiqê bêro ezo bikirî, feqet dewlet ke gam meçekiro wa her kes rind bizano çiyê ke, ez jî meşrî verê ci bigirî vejîyenê werte, o çax jî her kes nê rojan geyrenê. Na wastena ma niya. Wa dewlet rind bifikiryo û winî gama xo çekiro."

Oyo winî ayseno ke menga pûşpera menga dîrokî bo. Wastena ma jî a ya ke, hetê rindîna şarana menga dîrokî bo.

DİFOG çanda qedîm a suryaniyan raxist ber çawan

Li Hîndîstanê û li OHAL'ê wênekêşî ne yek e

Zülcüf Çapanoğlu Selahattin Doğan Hüseyin Elçi Özgür Nizam

Endamên DİFOG'ê wekî xebata sê salan, li navenda Mêrdînê, li gundên Enhel, Xax, Mizîza (Midyard), gundên Bisorîno û Midihê (Hezex) û li gundê Venkê (Gerger-Semsûr) di gel zor û zehmetiyan kar û barê xwe birine serî.

Koma Wêneyan a Amedê (Diyarbakır Fotoğraf Grubu) DİFOG; li Stenbolê, li Wênegeha-Fujifilmê, bi navê "Anadolu'nun Solan Rengi: Süryaniler" (Rengê Anatoliyê yê ku Diçilmise: Gelê Suryani) pêşangehek saz kir. Di vê pêşangehê de rewşa Sûryaniyan tevî zenaatkariya kevirîn, serafî, mîmarî, telkarî û jiyana çandî, bi dimenên balkêş li ber çawan tê raxistin.

Koma ku ji Zülcüf Çobanoğlu, Selahattin Doğan, Hüseyin Elçi û Özgür Nizam pêk tê, demekê berê pêşangeha DIA'yê ku ji heman wêneyan pêk dihat, di çalakiya "İstanbul 3. Saydam Günleri" de pêşkêşî dehên û bala wênehezan kiribû.

Me li ser pêşangeha ku 15'ê gulanê dest pê kir û dê heta 4'ê pûşperê bidome, bi Hüseyin Elçi û Özgür Nizam re, der heqê xebatên DİFOG'ê û çend xalên din de gotûbêjek pêk anî.

Di destpêkê de me xwest ku ew ji me re behsa avakirina DİFOG'ê bikin. Hüseyin Elçi wiha dibêje: "Berê her yekî ji me kar û barê xwe bi serê xwe dikir. Li hêla din me bala xwe didayê ku li gelek bajarên biçûk jî komên fotografan hebûn, lê her çiqas Amed bajarêkî kevnare û çandê ye jî ne kom û ne jî saziyeke bi vî rengî hebû û wekî pêwîstiyekê di berfanbara 1996'an de DİFOG jî hêla me 4 kesan ve hate damezirandin."

DİFOG'ê, pêşangeha xwe ya yekemîn bi alikariya "Diyarbakır Tabib Odası"yê bi navê "Fotoğraflarla Güneydoğu" di sala 1997'an de li Amedê pêk anî. Elçi û Nizam diyar dikin ku piştê heman pêşangeh li bajarên Batmanê û Cizîrê pêk hatiye ku piştî salên 1980'yî cara yekemîn li van bajaran pêşangehên bi vî rengî pêk hatine. Özgür Nizam radigihîne ku wan her çiqas hewl dabe ku pêşangehê li Amedê, li salona Dêra Meryem Ana ya Sûryaniyan vekin jî walîtiya Amedê rê nedaye vê yekê.

Hüseyin Elçi, helwesta rayedaran û hin saziyên wekî TÛRSAB'ê, ya li dijî çalakiyên çandî li herêma kurd, rexne dike: "Qaşo TÛRSAB (Yekîtiya Acenteyên Seyahatê ya Tirkîyeyê) dixwaze herêma ji tûrîzma derve re veke. Tu dev ji tûrîzma derve berde! Pêşî tu rê ji tûrîzma hundirîn re veke bes e! Bihêle bila insan bikaribin kameraya xwe bixin stûyê xwe û çanda xwe ya kevnare û pîroz bibînin û ji nîfşên nû re nemir bikin!"

Özgür Nizam, pîrsa me ya bi rengê: "Derbarê Sûryaniyan de, ev 3 sal in ku we berê objektîfên xwe daye gel û çanda navborî. Gelo di vê pêvajoyê de zehmetiyên ku we kişandin çi bûn?" wiha bersivand: "Li OHAL'ê ango li herêmeke ku rewşa awarte lê heye, tu rabî tiştêkî ji rêzê jî bikî, ew dibe tiştêkî sosret û awarte. Di stûyê te de makîneyên filman hebe, ev tiştêkî xerîb û ecêb e. Rasterast hin rayedaran digot: 'Here li Antalyayê wêneyan bikişîne, çima tu naçî wêneyên Efesê nakişîni? Li vê derê çi karê te heye?' Gelek caran tu bi eskortên leşkerî dikevî nava gund. Tu nikarî li gund tiştêkî bi wan gundiyan belengaz re parve bikî. Gundî jî mafdar e, dibêje: 'Gelo ez çayekê an qehweyekê bidime wan dê ev ferman dar çî bîne serê min?' Pirsgirêka

bingehîn ev e. Ji bo ku mirov rewşa heyî analiz bike bersiva vê pîrsê bide, divê mirov li wê cografayê bifikire. Li Hîndîstanê û li herêma wênekêşî ne wekî hev e."

Gelo nêzîktêdayîn û nêrîna gelê suryanî çi kesên rêzê û çî jî derdorên olî, li hemberî xebatên DİFOG'ê çawa bû? Elçi û Nizam der barê vê yekê de di heman baweriyê de ne: "Gelê sûryani rasterast xwe nade ber xebatên wiha. Rewş ji bo derdorên olî kambaxtir e. Di nava Deyrûlzeheran û Manastira Mor Gabrîelê bi xwe de ji dîtin û ramanên cuda hene. Di warê kişandina wêneyên avahiyên olî de astengî dernakevin, lê dema ku me dixwest dêr û sûryaniyan bi hev re bikişînin, wê gavê pîrsgirêk derdiketin. Bawer bikin heta ku ev xebat nehatibû û radeyê, ji gelê sûryani bigire heta derdorên olî bi awayekî gumanbar li me mêze dikirin. Ji wan kirî emê wêneyên wan bi awayên nehênî bi kar bînin. Kesên li wir dijîn jî, kesên ku qaşo wan kesan diparêzin jî, ji fotografan ditirsin!"

Hüseyin Elçi, ji bo eleqe û nêrîna gelê sûryani ya li Stenbolê jî bi awayekî sîtemkar û nerazî wisa dibêje: "Di pêşandana DIA'yê ku me berê di festîvala '3. Saydam Günleri' de pêşkêş kiribû tevî ku du rojan jî pêk hatibû, digel vexwendina me Metropolit Yusuf Çetin beşdar nebû. Îro jî em ketin hefteya xwe lê mixabin tevî ku me dawetname jê re

"Bi kurtî dema em rewşê vebêjin, em dikarin bibêjin ku, kesên li wir dijîn jî, kesên ku qaşo wan kesan diparêzin jî, ji fotografan ditirsin!"

şand, hê jî nehatiye. Lê li hêla din Metropolitê Deyrûlzeheran Birêz Samûel Aktaş bi peyama xwe beşdarî galaya me bû û kêfxweşiya xwe anî zimên. Mixabin tevî ku 15 hezar sûryani li Stenbolê dijîn, ji wan bêhîr mewanên me bi giştî kurd bi xwe bûn. Dêrê destûr ne da ku em afîşên xwe bi dêrê ve bikin. Kesên ku xwe wekî asûrî dibînin bi awayekî germ hatin pêşangehê lê kesên ku xwe wekî sûryani dibînin ku bi tenê aliyên wan ên olî derdikeve pêş, xwe ji me dûr girtin.

Hüseyin Elçi diyar dike ku ev cara yekemîn e li Tirkîyeyê xebateke bi vî rengî ku navê asûriyan bi xwe lê hatiye kirin, pêk hatiye. Ew dide zanîn ku gelek derdorên xebatên wiha kirine, lê bi navên veşarî û ji bo xizmeta hin kes û saziyan. Ji bo pêşerojê plan û projeyên DİFOG'ê jî Elçi van tiştan dibêje: "Me dil heye ku em pêşangehê li seranserê Anatoliya û Ewropayê pêşkêş bikin. Li hêla din di rojên pêş de me dil heye ku belgesela êzîdiyan çêbikin. Lê ji bo vê yekê jî pêwîst e em xebatên xwe li Rojhilat û Başûrê Kurdistanê bidomînin.

Hüseyin Elçi û Özgür Nizam diyar dikin ku heger bibe qismet ku rojek were û ew li bajarên wekî Silêmanî, Mehabad, Xaxo, Kirmanşah û hwd. objektîfên xwe bixebitînin, ewê li rûyê dinyayê bibin mirovên herî dilşas.

Gelo ji bo van her du ciwamêran pîrê fotografê kî ne? Hüseyin Elçi di cih de dibersivîne: "Ara Güler!" Wekî din?: "Çerkez Karadağ û Adem Sönmez" Ew diyar dike ku Adem sönmez bi salan e ku li Mûşê wêneyên gelek hêja diafirîne.

Em dixwazin wekî gotina dawî nêrînen wan bigirin. Özgür Nizam bi taybetî dixwaze spasiyên xwe pêşkêşî Turgut Alaca bike ku bi sponsorî, alîkarî û piştgirîya wî ev pêşangeh vebûye.